

DOMOLJUB

ŠTEV. 13. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI, DNE 26. MARCA 1930

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani.

Nabavne in prodajne zadruge.

Ročdalski pionirji.

V angleškem mestu Ročdal so ubogi tkalci odprli prvo zadržno prodajalno, ki se je obnesla. Nekaj stiskanih delavcev je proti koncu l. 1843 sklenilo, da se hočejo z združenimi močmi otresti pijavk-trgovcev in da hočejo začeti s svojo lastno prodajalno, kjer bodo prodajali stvari, ki jih rabi vsak delavec za svoje vsakdanje življenje. Kako začeti? Začeli so v svoji revščini zbirati, rekli bi po krajcejih. Vsak je dal na dan 2 pensa. Eno leto so tako zbirali. Končno so imeli 28 funtov šterlingov angleškega denarja (okrog 7728 Din) in odprli so 21. decembra 1844 prvo prodajalno. Večina mesta se jim je smejala in bila prepričana, da bo kmalu vse propadlo. Toda tkalci so vzdržali. Kar so rabili za vsakdanje življenje, so kupili v svoji prodajalni. Včasih je bilo v njej blago dražje in s'abeje kot pri trgovcih, toda tkalci so držali svojo besedo, da kupijo vse v svoji zadržni prodajalni. S to zvestobo in stanovitnostjo so dvignili svojo zadrugo. Kmalu je dobila ugled, pristopali so novi člani in zadruga je rasla. Vsak pa, kdor je pristopil je moral držati kot prvi začetniki s svojim konsumom. To je bil začetek angleškega konzumnega združništva. Danes kupuje vsak angleški delavec vse v svojih konsumih. Ena osmina vsega, kar se na Angleškem proda, se proda v teh konsumih. Ogromne zveze konsumov imajo za razne predmete svoje tovarne, svo' a prometna sredstva na suhem, svoje ladje in svoje nasade za čaj in kavo v tujih deželah. Eno četrtno tega, kar angleški konsumi prodajo, izdelajo v lastnih tovarnah. Vse to pa se je razvilo iz malega početka v Ročdalu. Vztrajne in uvidevne tkalce v tem mestu imenujejo zafo v zgodovini ročdalske pionirje ker so polagali temelje prodajnim zadrugam.

Naša kmetijska društva.

Podobno kot delavstvo so tudi kmetje v mnogih deželah osnovali razne zadruge, kjer so kupovali svoje potrebščine. Precej takih kmetijskih društev je bilo osnovanih tudi pri nas na Slovenskem. Nekatera so

se bavila samo s prodajo kmetijskih potrebščin in nakupom kmetijskih pridelkov, druga pa so posredovala kmetom vse njih vsakdanje potrebščine. Dosegli so ti kmetjski konsumi predvsem to, da so onemogočili blagovno oduševstvo. Trgovci so se morali radi ali neradi prilagoditi cenam teh kmetjskih prodajalen, če so hoteli še izhajati. Tako je pošten in resen trgovec sicer obstal, tisti pa, ki se je hotel le oduševsko okoristiti s kmetovo zadrugo, je izginil.

Uspehi in neuspehi.

Mnogo teh kmetijskih društev še danes krasno delujejo v veliko korist kmetov celega tistega okoliša. Ne bomo naštevali zgledov, toda prebivalci tistih krajev, kjer taki kmetjski konsumi delujejo, ne bodo pozabili, koliko blagoslova je prineslo njih delovanje. Toda priznati moramo tudi, da je bilo precej poskusov, ki se niso obnesli. Tu in tam so imeli slabega ali celo sleparskega poslovodja, drugod je bila spet moč trgovcev tolika, da so ubili sicer dobro začeto društvo. Marsikje so ljudje po prvih neuspehih in po izgubah, ki so jih zadele, izgubili pogum in niso več upali začeti znova.

Glavni vzroki neuspehov.

Ne smemo pa pozabiti, kaj je bil glavni vzrok neuspehov. Manjkalo je stanovitnosti in zvestobe od strani članov. Od začetka so bili navadno kmetje navdušeni za novo prodajalno. Vpisali so se v upanju, da bo sedaj vse ceneje. Toda novi kmetjski konsum ni znal delati čudežev. Cene so pač padle, toda trgovci so jih tudi znižali. Vrhulega so bili trgovci spretnejši v raznih poslih kot novi zadržni voditelji. V članih pa je manjkalo zavesti, da morajo držati svojo stvar v dobrih in slabih časih. Niso znali vzdržati in šlo je navzdol. Ko bi povsod člani delali tako kot v uvodu omenjeni ročdalski pionirji, ne bi propadla niti ena zadruga. Izkušnja kaže, da so tam vzdržali in napredovali, kjer je bilo dovolj uvidevnosti in dovolj smisla za skupnost. Kjer so za to skupnost znali v začetku žrtvovati, tam so kasneje želi uspehe. Kjer so v začetku obupali, so imeli le izgubo.

Prodajne in nabavne zadruge.

Tudi danes marsikje razgovarjajo, da bi ustanovili zadruge, ki bi nakupovale kmetjske pridelke in prodajale kmetom vsakdanje potrebščine ali pa vsaj kmetjske potrebščine kot umetna gnojila in podobno. Misel je pravilna in zdrava. Kje naj se ustanovi taka zadruga? Kjer je že dovolj zavesti med kmeti, da morajo držati skupaj in sicer držati tudi v slabih razmerah. Če pa manjka duha skupnosti, če manjka vsaki smisel za žrtve, tam se to ne bo obneslo. Zdržništvo namreč zahteva zavednega in primerno izobraženega kmeta, zlasti pa nesebičnega kmeta.

Tega se moramo učiti iz dosedanjih skušenj. Ustanavljajmo zadruge, a gojimo zlasti duha skupnosti in nesebičnosti. Če ni tega, že v začetku, vse pokvarimo. Kjer bi hoteli začeti z novo prodajno in nabavno zadrugo, naj vse gorje dobro premislijo. Nadaljne nasvete pa dobe pri Zadržni Zvezi v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Na sovietskem hudičevem otoku.

Nepravno je došlo na Finsko 18 beguncev. So ušli iz kaznilnice na Solovjjskem otoku, ki leži ob bregu ruskega Severnoledenega morja. Kar pripovedujejo o razmerah na tem otoku, je res strašno. Dopisnik časopisa »Stockholms Tidning« se je razgovarjal z ruskim kmetom, ki je bil brez sodnijske preizkave pripeljan na Solovjjsko edino zato, ker so boljševiki sumili, da je njih političen nasprotnik. Ta ruski kmet je izjavil sledeče:

Na Solovjjski živi strašno jetniško življenje 45.000 ljudi. Ko sem došel na otok, sem polzvedoval po svojem očetu. Boljševiki so ga bili namreč že pred leti prignali na Solovjjsko. Kmalu sem doznal, da je moj oče mrtev.

Ujetnikom namenjeni prostori so premajhni in zato vedno prenapolnjeni, čeprav umrje dnevno vsled oslabelosti 30 do 40 nesrečnih kaznjencev. Tudi v najhujši zimi, ko je do 50° mraza, jetniških prostorov ne zakurijo vsak dan. Hrana je popolnoma nezadostna; za njo je sicer določenih mesečno na osebo okrog 10 rubljev (200 Din).

KAJ JE NOVEGA

d Novice v slikah 2. in 3. št. bodo pri-
ložene prihodnji številki. 4. številka izide
za Veliko noč.

d Ustavljeni smo začeli listi tistim, ki
doseđaj niso še poravnali naročnine. Kdor
hoče, da bo prihodnjo številko še dobil,
naj prosimo takoj popravi zamudo.

d Kres, fantovski list št. 1. prinaša
naslednjo vsebino: Naš fantovski kres;
Dr. Gr. Rožman: Mladina v katoliški
akciji; Fr. Jaklič: Janez z Visokega, po-
vest; P. H. Bren: Kolumbovi vitezi; Lojze
Golobič: Ljubezen; P. Krizostom: Da pota
se naša ne stro; Dr. A. Brečelj: Sport in
zdravje; Mlači: narodni gospodar; Zapiski;
O požlahtnivanju sadnega drevja; Joža:
Zimsko pismo z Gorenjske; Huda fantov-
ščina, Lenivec ali garač; Drobiž: Nove
knjige. — Kres zlasti fantom najtopleje
priporočamo. Naroča se: Kres, Ljubljana,
Ljudski dom. Stane 25 Din na leto. Izhaja
vsak mesec na 32 straneh.

d Proračun Dravske banovine po-
trjen. Finančni minister je potrdil prora-
čun Dravske banovine, ki izkazuje 136 mi-
lijonov dohodkov. Država bo prispevala
30 milijonov, takse in doklade bodo znesle
85 milijonov. Pri stroških bodo največ po-
rabili za zdravstvo (bolnice) in socialno
politiko, namreč 41 milijonov, za ceste 31
milijonov in za kmetijstvo 14 milijonov.

d Pasijonske igre v Oberammergau-u.
Kdor se želi udeležiti skupnega potovanja
v Oberammergau, München, Chimsee in v
Salzkammergut, naj se prikladi do 15. aprila
v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5. Po-
tovanje se vrši v sledečem redu. Odhod iz
Ljubljane 4. julija ob 20.45 preko Jesenic
v Innsbruck, kamor dosepejo izletniki ob
7.10. 5. julij je določen za ogledovanje
Innsbrucka. Isti dan ob 16.40 odhod z vlakom
v Oberau, od tam z avtobusom preko
Etala v Oberammergau. Tu izletniki preno-
čejo in se naslednji dan 6. udeležijo pasi-
jonskih iger, ki trajajo od 8 do 12 in od 2
do 6. V ponedeljek je odhod v München s
prvim jutranjim vlakom, kamor dosepejo ob

8.30. Dopoldan je posvečen ogledovanju
Münchena z avtobusom, popoldan obisk
muzeja itd. Prenočišče v Münchenu in še
naslednji dan dopoldan prilika za ogled
pinakotek. Odhod iz Münchena 9. julija ob
14 na Chimsee, obisk svetovno znamenite-
ga gradu, nato odhod v Solnograd, kamor
dosepejo ob 22.48. Naslednje jutro se odpe-
ljejo izletniki z avtobusom v Salzkammer-
gut, da obišejo vsa jezera ter se vrnejo
zvečer v Salzburg. O polnoči se odpeljejo z
vlakom proti domu in dosepejo v Ljubljano
11. julija ob 8.38. Cena za celo potovanje,
železnica III. razred brzovlak, avtobusi,
hrana, stanovanje in vstopnina znaša 1900
Din. Za II. razred 2850 Din. Kdor pa želi
obiskati samo Oberammergau in se vrniti
po isti poti, stane 1300 Din. Kdor se želi
udeležiti potovanja naj se takoj prijavi naj-
kasneje do 15. aprila.

d Ves krščanski svet se je odzval pa-
peževemu pozivu in nastopil te dni za pra-
vice kristjanov v Rusiji. V Nemčiji, Čeho-
slovaški, Romuniji, Franciji, Italiji, Angliji
in Ameriki, povsodi so glasno protestirali
proti sovjetskim zločinom. Protestirajmo
in molimo še naprej v prepričanju, da bo
Bog v svoji mogočnosti storil ob svojem
času to, kar more le On..

d 30 srbskih kmetov iz okolice Kru-
ševca, ki so bili na poučnem potovanju po
Hrvatskem, je te dni obiskalo tudi Ljub-
ljano. Med ljubljanskim prebivalstvom so
zaradi svoje lepe, sinje narodne noše
vzbujali veliko pozornost. Dne 23. marca
so odpotovali srbski seljaki na Gorenjsko,
kjer so si ogledali nekatera vzorna po-
sestva in mlekarne in zlasti Bled, letno
prestolico Nj. Vel. kralja. Ob vrnitvi v
Ljubljano so priredili v Delavski zbornici
koncert. Srbski kmetje so bili povsod lepo
sprejeti in so se čudili lepotam naše slo-
venske zemlje. Ko je eden izmed sloven-
skih vodnikov povedal kmetom del pesmi
»Otok bleški, kinč nebeški«, je vzkliknil
srbski kmet: »Otok bleški, ključ nebeški«.

d Naraščanje naših državnih dohod-

a kaj, ko jetniki še tega ne dobe kar jim
je. Kaznjence silijo ob največjem mrazu
in slabo oblečene k sekamju drv v gozdo-
vih, zaposlujejo jih pa tudi na žagah. De-
lovni čas traja od 7 jutraj do 10 zvečer
in se konča ob tej uri le tedaj, če je bilo
določeno delo izvršeno. Jetniki so tako iz-
mučeni, da dremljejo stoječ in celo kadar
hodijo. Ko je nekoč 150 mož oslabeledo, da
sploh niso bili več za delo, so jih boljše-
viški pazniki pognali namenoma na delo,
pri katerem so vsi do zadnjega zmrznili.
V hošnišnico pridejo le nekateri, ki so že
na pol mrtvi. Milo je jetnikom skoraj ne-
znana stvar. Zgodi se, da kaznjenci tudi
po dva meseca nimajo prilike, da bi se
umili. Vsakdo ima pravico pritožbe, toda
gorje mu, kdor bi se te pravice poslužil;
pazniki bi ga radi tega preganjali več kot
po peklensko.

Rusko časopisje prinaša od časa do
časa popise in celo slike o jetniškem živ-

ljenju na Solovješki, da bi tako pokazalo
svetu, kako lepe razmere vladajo v bolj-
ševiških ječah. Sama prevara! Kadar rav-
nateljstvo jetnišnic sluti, da se bo izvršil
pregled, se nekateri jetniški prostori lepo
očistijo, celo množico paznikov pa preoble-
čejo v čisto nova oblačila. Ti dobro rejeni
pazniki nastopajo nato vpričo došlega nad-
zorstva pri kakem lahkem delu v vlogi —
kaznjencev, ki jih boljševiki nato slikajo
in kažejo svetu. Resnično življenje v straš-
nih ječah na Solovješki pa ni bilo še nikdar
fotografirano.

Le redkim se posreči beg s Solovješke,
ki jo po pravici nazivajo hudičev otok in
sicer le tedaj, ko je večja skupina jetnikov
na delu v kakem oddaljenem gozdu in se
posreči premagati in pobiti boljševiške
paznike. Drugače pa je vse kar je na So-
lovješki živega in na pol živega pod bolj-
ševiško vlado zapisano smrti.

kov. V zadnjem četrtletju preteklega leta
so dosegli jugoslovanski državni dohodki
znesek 3566 milijonov Din in so s tem
prekosili dohodke istih mesecev leta 1928,
za 613 milijonov. Proračun se je glasil na
precej manjše vsote. Gre v prvi vrsti za
izredno povišanje dohodkov iz direktnih
davkov, ki so sami prekoračili proračun
za 450 milijonov Din in so preseglili pred-
lanski istodobni znesek za 280 milijonov
Din. Posredni davki so nesli 26 milijonov
nad proračunom in 84 milijonov nad zad-
njim četrtletjem leta 1928. Dohodki iz mo-
nopolov so bili za 58 milijonov Din večji
kot jih je predvideval proračun.

d Prva seja banovinskega šolskega
odбора se je vršila dne 20. marca. Šef za
osnovno šolstvo dr. Fran Kotnik je podal
poročilo o nalogah banovinskega šolskega
odбора, v čigar delokrog spada med drug-
im: odobritev šolskih proračunov in ra-
čunov, nadzorstvo o pravilnem upravljanju
šolskega premoženja in šolskih fondov,
predlogi za osnovanje, združevanje in raz-
druževanje šolskih občin, odločba glede
spolnjenja šolskih knjižnic, podpore za
znanstveno izpopolnjevanje učiteljstva ter
skrb za zidanje novih in dozivavo starih
šol. — Dalje se je poročalo, da bo treba v
vseh banovini v doglednem času, preskrbeti
nad 150 šolam primerna šolska poslopja.
Sklepalo se je o pobujanju nepismenosti in
o skrbi za telesno in duševno zaostale
otroke. Iz banovinskega šolskega fonda se
bodo podpirali revni učenci s šol. knjigami
in učili. Večja vsota je določena v bano-
vinskem proračunu tudi za kmetске nado-
ljevalne šole. Nazadnje je poročal g. žup-
nik Baša o položaju verskih šol v Sloven-
ski Krajini.

d Važno za belokranjske občine. S
1. marcem t. l. je stopila v Beli Krajini v
veljavo »Naredba o oblastnem fondu za
napredovanje živinoreje«. Glasom člena 3.
te naredbe mora vsaka občina pri živin-
skih potnih listih pobirati poleg dosedanjih
pristojbin, ki gredo v korist občinskega ve-
terinarskega fonda, še posebne pristojbine
za napredovanje živinoreje v banovini, in
sicer: a) pri izdaji za vsak potni list po
1.50 Din, b) pri podaljšanju zdravstvenega
stanja ter pri spremembi namembnega
kraja po 0.50 Din, pri prenosu lastniške
pravice za vsaki prenos ali odpis po 2 Din.
Glasom člena 4. morajo občine voditi pose-
bni zapisnik o pobiranju teh pristojbin,
pobrani prispevek pa morajo poslati po
položnici okrajnemu (srezkemu) načelstvu.

d Za zboljšanje cest. V Celju so se
23. marca zbrali načelniki okrajnih cestnih
odborov in bivši gerenti razpuščenih ces-
tnih zastopov v bivši mariborski oblasti.
Zborovanje je sklicala dravska banovinska
uprava, ki je poslala tudi svoje zastopnike.
Ugotovilo se je, da skupni dolg države
bivšim okrajnim cestnim odborom v Slo-
veniji znaša 25 milijonov dinarjev. Spre-
jeta je bila daljša resolucija ki poudarja
med drugim, naj država izplača cestnim
odborom, kar je dolžna in naj prevzame
vse obveznosti okrajnih zastopov napram
občinam. Cestni odbor naj v lastnem pod-
ročju nastavlja svoje osebe. Vse delo
bivših okrajnih zastopov v pogledu kme-
tjstva, veterinarstva, zdravstva, socialnega

skrbstva in šolstva naj kraljeva banska uprava čimbolj pospešuje. Banska uprava naj dalje prevzame uslužbenice, pa tudi upokojence bivših cestnih zastopov. Bivše okrajne in deželne ceste naj se proglase kot banovinske ceste I. ali vsaj II. reda. Točno naj se določijo prispevki industrijev itd. na čezmerno uporabo cest. Dopisi banske uprave okrajnim cestnim nadzornikom naj se pošiljajo potom prizadetega okrajnega cestnega odbora.

d Koliko premoga smo nakopali. Po uradnih podatkih je znašala produkcija vseh jugoslovanskih premogovnikov v preteklem letu 5 911.700 ton proti 5.051.000 tonam v letu 1928. Produkcija stalno raste; od leta 1928. do leta 1929. je narasla za 40%, od predlanskega do lanskega leta za 15%.

d Po jugoslovanskih jabolkah vlada veliko povpraševanje na Poljskem.

d Poseben urad za pregled slabih pločnikov namerava ustanoviti Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu.

d Več novih avtomobilnih cest hoče zgraditi Jugoslavija. Bodo v nekaterih bolj redko obljudenih krajih rajši opustili gradbo ozkotirnih železnic.

d Izvoz naše države je bil vreden v januarju 616 milijonov dinarjev; v lanskem januarju pa samo 426 milijonov.

d Smrčki ali mavrohi. Ze v prihodnjih tednih se bodo pojavili mavrohi ali smrčki. So to prve pomladanske gobe, ki se v velikih množinah pojavljajo po travnikih, vrtovih in gozdnih robovih. Mavrohi so izvrstna hrana. Kar pa je glavno, je ta goba, posušena, zelo cenjen predmet za izvozno trgovino. Cena mavrohom je visoka. Ko mavrohe prineseš domov, jih takoj osnaži zemlje, potem pa naberi na nit in posuši. Ker je solnce marca meseca še slabo, je boljše, da jih sušiš nad pečjo. Mavrohi se ne smejo razrezati kakor jurčki, ampak se morajo sušiti vedno kar celi. Mavroha ne drži svežega dalj časa, ker se silno hitro pokvari. Ze čez nekaj dni se vsmradi in kot tak ni več za rabo.

d Evharistični kongres v Kartago bo od 8. do 14. maja. Kdor se želi prijaviti, naj se priklasi v Prosvetni zvezi do 25. marca. Potovalo se bo iz Genove v Tunis, Kartago, Palermo, Neapelj, Rim in zopet v Genovo. Vsi stroški so proračunani na 9000 Din. Udeleženci bi se pridružili katoličanom iz Nemčije, ki potujejo na kongres.

d Novomašniki leta 1930. V mašnike bodo letos posvečeni sledeči gg. bogoslovci ljubljanske škofije: Valentin Benedik, rojen v Šmartnem pri Kranju; Bogomir Gande v Trziču; Tomaž Holmar v Gospe na Koroškem, Jožef Košir v Ljubljani, Peter Mihelič v Starem trgu ob Kolpi, Janko Sedej v Železnikih, Anton Petrič v Polšniku, Martin Starec v Metliki.

d Družba sv. Elizabete za ljubljansko škofijo je imela letošnji občni zbor na praznik sv. Jožefa v Marijanišču. Veselo je, da se družba, ki ji je namen krščanska je, dobrodelnost, lepo razvija. V sledečem par številk iz leta 1929 (v oklepaju iz l. 1928). Podprancev je bilo 393 (277), dobrotnikov 1048 (779), izdanih podpor 123.190 Din (95.232 Din). Naj družba sv. Elizabete še dalje procvita in najde med nami čimveč plemenitih duš!

d Čez 1800 let star cekin iz časa rimskega cesarja Trajana je našla dekla Lenčka pri gospe Alojziji Trglav iz Zgornjih Grušovelj pri St. Petru v Savinjski dolini.

d Za gerenta mestne hranilnice v Kočevju, ki ne more vlagateljem več izplačevati vlog, je bil imenovan od kr. banske uprave v Ljubljani višji finančni svetnik v pokoju g. Maks Kostanjevec.

d Na Jožefovo so na slovesen način otvorili novo katoliško semenišče za prizrensko škofijo v Prizrenu. Svečanosti je vodil škof Gnidovec. Prisostvovali so tudi zastopniki prosvetnega in pravosodnega ministrstva.

d Klavnico bodo začeli graditi še to pomlad v Trbovljah. Občinski odbor je v ta namen že dovolil en milijon dinarjev posojila.

d Velika vinska razstava bo od 5. do 7. avgusta v Zagrebu. Na razstavi bo preko 100.000 hl vina. Vojno ministrstvo je odobrilo kredit 12 milijonov dinarjev za nabavo vina za vojsko. Za ta denar bo ministrstvo kupilo približno 300 vagonov ali 3 milijone litrov vina.

d Nova poštna poslopja. Ker v Jugoslaviji po mnogih krajih država za svoje pošte nima lastnih poslopj, mora večkrat plačevati visoko najemnino. Gradbeno ministrstvo je sedaj sklenilo, da po možnosti v vseh prizadetih krajih zgradi državna poštna poslopja.

d Novi delavski praznik. Zveza narodnih delavcev v Sarajevu je na svojem zborovanju sklenila, da narodni delavci poslej ne bodo praznovali več 1. maja, ampak 6. januar kot delavski praznik. Namesto rdeče zastave so proglasili za svojo državno trobojnico.

d Največ zavarovanih članov šteje zadevni okrožni urad v Ljubljani, namreč 63.777, temu sledi Belgrad s 55.637, Zagreb 38.751, Osijek 30.668, Skopje 30.379 članov itd.

d Jugoslovanski delavci za Nemčijo. Nedavno je došel v Jugoslavijo odposlanec nemškega delavskega središnega urada Weiser, da preskrbi delavstvo za Nemčijo. Vsega bodo potrebovali za delo na veleposlovstvih 10.000 delavcev. Iz Slovenije in Hrvaške jih sprejmejo 7000, iz Vojvodine pa 3000. Čez nekaj tednov bodo potrebovali še 3000 delovnih moči in sicer vojvodinskih. Po dogovoru, sklenjenemu svoj čas med našim ministrstvom za socialno politiko in nemško delavsko centralo, uživajo naši delavci v Nemčiji v vsakem oziru iste pravice kot tamošnji nemški domačini.

d Bogata občina je mesto Subotica. Njeno premoženje se ceni 1.100 milijonov dinarjev. Samo mestne hiše so vredne 500 milijonov dinarjev.

d 9 let hoče potovati. Miha Strnad, naš rojak, je prepotoval vso srednjo Ameriko in se nahaja sedaj na Portoriko. Obiskati namerava vse ondote otoke, potem se pa poda v Mehiko in Zedinjene države, odtod pa v Avstralijo in vedno dalje, na Japonsko in Kitajsko in preko Sibirijske domov. Pravi, da mu bo vzelo 9 let, predno pride domov.

d 80 letnico je obhajal dne 24. marca g. župnik in svetnik Jožef Sinko pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, kjer službuje že

Odstrani vso nesnago, ne da bi tkanina pri tem trpe-la niti najmanjše škode. Radi tega je za pranje volne in svile idealno sredstvo

42. leto. Bog ga ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

d 40 let je minulo na praznik sv. Jožefa, odkar je sedanja prednica karmelskega samostana na Selu pri Ljubljani č. M. Mihaela Kotnik naredila svete obljube. Lani je ravno tak jubilej praznovala prejšnja prednica istega samostana č. M. Jožefa Pogačnik. Naj bo molitev in življenje obeh čč. jubilatintj v strogem karmelskem redu še mnoga leta v pomoč vsem zadevam sv. Cerkve.

d Umril je po dolgi bolezni v Polhovem gradu Štefan Rihar, župnik v p., star 61 let. Služboval je kot kaplan v Kranju in na Vrhniki, kot župnik pa v Studencu, v Planini in Dobu. N. v m. p.l

d V visoki starosti je umrl 18. marca v Zagrebu in bil tudi tam slovesno pokopan bivši ban dr. Laginja, eden največjih borcev za narodno, kulturno in gospodarsko svobodo Istre. Naj v miru počiva!

d V Senovem pri Rajhenburgu je odšel po plačilo na drugi svet bivši dolgoletni župan g. Jožef Mirt, oče ravnatelja dijaškega semenišča. Pokoj njegovi duši!

d Umrila je v Cerknici na praznik sv. Jožefa znana Primšerjeva mati, svetla zglede krščanske matere. Bila je zvesta družica svojemu možu 50 let, skrbna mati svojim otrokom, članica tretjega reda sv. Frančiška čez 20 let. N. v m. p.l

d Umril je 16. t. m. v Šentpetru pri Zidanem mostu splošno znani krojač Anton Gričar, eden izmed onih srečnih narav, ki so vedno veselega značaja. S svojimi pristno domačimi zdravimi dovptji je preganjal skrbi oblake sebi in drugim. Zato je bil poznan in priljubljen povsod. Celih 25 let je bil zvest naročnik in čitatelj »Domoljuba«. Mir njegovi duši!

d Utonil je magistratni sluga Anton Perc iz Ljubljane in sicer so ga našli na jezu Mlinščice pri Domžalah.

d V temi se je spotaknila in padla več metrov globoko ob kamenje mati Jožefa Medven iz Volčkove vasi pri St. Jerneju. Se je ubila.

d Kolesa so mu razmesarila vrat. V mlinu Franceta Mesiča v Dolnjih Slavečih v Slov. Krajinu se je zgodila nesreča, ki je pretresla vso okolico. Mlin je velik in na paro, zato se lahko vidi v njem mnogo zanimivega, tako da si ga vsakdo rad ogleda. To je storil tudi 64 letni Mihael Sukič. Radovedno si je vse ogledal in nazadnje se je podal tudi k transmisiji. Ta ga je najbolj zanimala. To je bila ravno njegova nesreča. Ker je natančno hotel vse videti, se je nagnil čisto do koles. Naenkrat ga je zgrabila neka sila. Kolesa so mu namreč ujela sukno in jo vlekla s seboj. Se preden se je stavec zavečel, kaj se je zgodilo, je bil tudi sam med kolesi. Zahreščalo je, vsi prisotni, med njimi tudi Sukičeva hči, pa so otrpnili od groze. Stavec je bil pri priči mrtev. Kolesa so mu popolnoma razmesarila vrat.

d Žrtve v Belgiji. Te dni je v rudniku Charlersi v Belgiji nastala eksplozija. Pri tem je bilo ubitih 10 rudarjev, 85 pa težko ranjenih. Rudarji so bili povzeto Jugoslovani. Imena nam še niso znana.

d V Grinu v Franciji se je smrtno ponesrečil v jami za železno rudo Jožef Kovačič, doma iz Gorice pri Rajhenburgu ob Savi.

d Po nesreči si je obstrlel glavo g. Ivan Leber, posestnik in lovski paznik iz Placarskega vrha, občina Janeževci v ptuj-skem okraju. V bolnišnici je podlegel poškodbam. Zapušča ženo in sedem nepre-skrbljenih otročičev.

d Debela toča je padala 20. marca po nekaterih delih Slovenske Krajine.

d Divji prašič. Graščinski hišnik g. Iv. Oevič v Jurkloštru je ustrelil 15. t. m. približno 120 kg težkega divjega prašiča samca v Jarčniku blizu Jurkloštra. Mreina je precej sestradan videti.

d Število merjascev na Kočevskem se stalno množi. Ker veliki škodljivci ogrožajo zlasti mlado setev, so potrebni nujni ukrepi, da se uniči ta škodljiva zverjad.

d 20 puškov je skotila svinja kmetovalca Jakoba Schwarza v Krčedinu v Vojvodini. Enega je svinja pohodila, vsi drugi pa se lepo razvijajo.

d Hišo z gospodarskim poslopjem vred je uničil požar Mariničevi vdovi v Dokle-ževju v Slov. Krajinu. Znaki kažejo, da so zažgali neki tatovi.

d Žrtve plamenov je postalo Krvinovo gospodarsko poslopje na Šlapu pri Tržiču. Bila je v nevarnosti tudi papirnica in druge hiše v bližini.

d Strela je že začela razsajati. V Loškem potoku je treskala v grič Tabor, kjer stoji cerkev, župnišče in še druga poslopja. Najprej je švignila v zvonik, v strelvod, pretrgala bakreno odvodno žico in odšla po žlebovih v župnikov vodnjak. Par sekund nato je udarila druga strela v vežo župnišča. Razbila je vrata, šipe, pritisk je oplazil tudi g. župnika in njegovega hlapca, ki sta dobila krepke sunke in živčni preires.

d Debel hlod ga je pod seboj pokopal. 20letnega Flisar Viktorja, hlapca pri Fran-

cu Cipotu v Predanovcih v Slov. krajinu, je zadela huda nesreča. Sekal je drva. Naenkrat se je zganil in zvalil proti njemu debel hlod in še preden je fant mogel odskočiti, ga je pod seboj pokopal. Fant je dobil zelo močne poškodbe. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

d Prižgal si je cigareto in zaspal. V vasi Nerodinu pri Sremski Mitrovici je te dni izbruhnil požar v hiši šestdesetletnega starčka Dušana Ivaniča. Žrtve tega požara je postal tudi starček sam. Slučaj se je pripetil, ko se je v sosedni vasi vršila veselica in so vsi starčkovi svojci odšli tja, starček pa je ostal sam doma. Starček je zgodaj legel spat in si prižgal cigareto, pri tem pa je zaspal in ko so se domači vrátili, so našli starčka mrtvega v dimu. Komisija je ugotovila, da je starček legel v posteljo, zaspal, nakar je cigareta zanetila postelj in je nastal ogenj in dim, ki sta spečega starčka zadušila.

d Požar je uničil hiši Franceta Fajfar in Ivane Turk v Zagorici pri Velikem Gabru na Dolenjskem.

d Letalo je v plamenih strmoglavilo na tla. Dne 10. marca se je pripetila na letališču blizu Mostarja zopet letalska nesreča. Dijak narednik Fran Zalar in dijak podnarednik Ivan Rakovič sta se dvignila z letalom v zrak in tam krožila. Nenadoma je eksplodiral motor in letalo je v plamenih strmoglavilo na tla. Vojaška komisija je mogla ugotoviti samo smrt dveh mladih Slovencev.

d Vlak je iztiril v nedeljo 16. marca na progi St. Janž—Trebneje. Nesreča se je pripetila pri drugem mostu čez Mirno. Najbrž je počila tračnica. Stroj je zavozil v most in zdrobil vse, kar je bilo lesenega na mostu. Stroj je zelo pokvarjen, železna mostna ograja je zvita, tračnice na progi na mostu so zdrobljene. Zdrobljen je tudi poštni voz. Človeških žrtev ni bilo.

d V šentpetersko župnišče v Ljubljani je vlomil v nedeljo 23. marca zjutraj neki vlomilec ter odnesel 11.000 Din in za približno 1000 Din znamk. Pa ni imel sreče. V svoji sražnik Mihael Potočnik mu je bil za petami in ga je tudi zgrabil in našel pri njem ves denar. Vlomilec je izjavil, da je ruski begunec in da se piše Sigmund Travinski. Policija mu seveda ne verjame in še poizveduje za pravo ime.

d Pred razširjenim petčlanskim senatom v Ljubljani se je zagovarjal 68 letni previzitar Rupan Janez, doma od Sv. Andreja nad Škofjo Loko. Oddal je svoj čas v sovražnem namenu iz puške strel proti svojemu sinu — gospodarju Pavlu, ki je radi otrpnjenja možgan izdihnil. Rupan Janez je dobil 10 let težke ječe.

d Veliko tihotapstvo tobaka so odkrili finančni organi v Subotici. Gre za 1130 kg tobaka zelo dobre kakovosti. Zapri so že več oseb, ki so premožne. Škode je več kot dva milijona dinarjev.

d Mesto venca na kredo blagopokojnega g. Štefana Ribarja, župnika v pokouju, je daroval g. Janko Čepon (trgovina Žibert) v Ljubljani 500 Din za reveže polhovgrajske občine.

d Kaznovano tihotapstvo. Na pol milijona dinarjev globe je bil kaznovan v Mariboru 43 letni trgovski potnik brez posla Fric Marhold, ker je hotel v praznem železniškem vozu vtihotapiti preko St. Ilja

PO SVETU

Italija.

s Reški svobodni pas in njegov pome. Italijanski kralj je podpisal predlog vlade, s katerim se osnuje svobodni carinski pas za Reko in liburnijsko obalo. V svobodni pas spadajo mesto Reka, Matulje, Volosko, Opatija, Veprinac, zavetišče vojvodine d' Aosta na Učki gori, Ičići, Ika, Lovran, Medveja, Moščenicka Draga in Sveti Ivan. V teh krajih se lirna državna carina na vsem blagu, ki prihaja iz inozemstva. Najbolj se bo to poznalo pri kavi, sladkorju, kakau in moki. Carina na kavo znaša n. pr. 16 lir na kg (1 lira okrog 3 Din). Prebivalci svobodnega pasa bodo kupovali torej kavo 16 lir cenejše kakor ostali državljani. Mesto 25 lir bodo plačali za srednje vrste kavo le 9 lir za kilo. Tudi cene sladkorju in moki bodo zelo padle. Da bo postalo življenje v svobodnem ozemlju zelo ceneno, je jasno. Veliko korist bodo imela od tega letovišča v Opatiji in na vsej liburnijski obali. Privlekla bodo — tako upa italijanska vlada — iz inozemstva in iz notranjosti države številne goste.

s Razno. Italijansko ministrstvo za javna dela je izdalo dovoljenje, da se smejo razlasiti zemljišča, potrebna za zgradbo nove železnice, ki pojde iz S. Vito ob Tagliamentu skozi Palmonovo do slovenskega Dornberga. Železnica bo vezala Furlanijo z Vipavsko dolino ter šla preko Romansa, Gradiške, Mirna in Renč do Dornberga. — V Trstu hočejo zgraditi radiopostajo, ki bo štrikrat močnejša od ljubljanske. Aparate bodo prenesli od radio postaje v Milanu, Milan pa dobi novo in močnejšo postajo. — Italijanska zbornica je sprejela soglasno zakonski načrt, ki na novo uvaja v srednje šole verouk kot obvezen predmet. Minister za prosveto Balbino Giuliano je v svojem govoru poudaril, da se morajo novi rodovi vzgojiti ob žaru krščanske vere. Potniški avtomobil med Trstom in Reko je do smrti povozil deklico Marijo Devetakovo. — 100.000 vojnih pohabljenec hočejo uvrstiti fašisti v posebne legije (oddelke.) Ob 11. letnici fašizma bodo pohabljeni že korakali v vrstah in uniformirani. — 800 do

večjo količino saharina. Ker ni mogel izplačati omenjene vsote, bo sedel leto dni.

d Žena podpira tri ogle pri hiši, četrti je pa terpentinovo milo Gazela, brez katerega si pravega in varčnega gospodinjstva ne moremo misliti. Poskusite ga, ne bo Vam žal.

d Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkujoča, domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav izredno milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

900 letal postavijo lahko sedaj Italijani v slučaju vojne.

Amerika.

s Razono. V Clevelandu so umrli: Karolina Klančar roj. Sterle, doma iz Sodražice; Frank Perko, po domače Grabnarjev, rojen na Kalu, fara Ambrus; Gizela Pintar, roj. Zdovec iz Dolenjega Logatca. — V samostanu slovenskih frančiškanov v Leumontu Ill. je preminul rev. Bonaventura Sovinski. Bil je profesor modroslovja. — V Eveleth Minn. so odšli na drugi svet: John Smolej, Gabrijel Leban in Rozalija Draškovič. — V bolnišnici v Glocker Sannatorium Coorado Springs Colo. se nahaja Martin Mertel, ker si je nogo zlomil med nakladanjem hlodov. Žena je nekje v Šmihelski fari pri Novem mestu. — V Detroit Mich. so ustanovili »Orla«. Pristopilo je takoj 34 članov. »Glasilo« pozdravlja ustanovitev »Orla« takole: »Velepomembnega koraka je vsak vesel. Posebno ti, ljuba mladina se zgini pod zastavo »Orla«! Od nas starejših pa bodi ena najsvetejših dolžnosti podpirati »Orla« kjerkoli in kakorkoli se bo nudila prilika. Saj je »Orel« za našo mladino, katera naj še poznim rodovom oznanja, da so enkrat bivali in živeli v Detroitu zavedni in katoliški Slovenci.«

Indija.

s Candi na potovanju. Na čelo gibanja za popolno neodvisnost Indije od angleškega gospodstva se je postavil »prerok« Gandhi. Ta potuje s svojimi prijatelji zadnje dni po Indiji od kraja do kraja in na velikih shodih navdušuje Indijce za svobodo in za popolen odpad od Anglije. Hoče do morja in tam pridobivati sol in s tem javno naglasiti, da ne priznava angleškega zakona, po katerem je sol državni monopol. S protidržavnim dejanjem hoče torej indijski prerok Gandhi manifestirati za neodvisnost Indije. Angleži zaenkrat puste Gandija, da govori in prerokuje. Kadar se jim bo zdelo dovolj, ga bodo seveda zaprli, Indiji pa dali prej ali slej neodvisnost v obsegu, kakor so jo že drugim delom ogromnega angleškega kraljestva. Anglež ne sili z glavo skozi zid.

Drobne novice.

30 velikih shodov v treh dneh proti preganjanju ruskih kristjanov je bilo na Čehoslovaškem.

Na oddih na francosko Riviero je odšel čehoslovaški državni predsednik Masaryk.

Zlato vrednoto bo vpeljala Perzija v višini angleškega denarja.

Za več kot enajst milijard dinarjev je hranilnih vlog v dunajskih zavodih.

»Strmoglavili smo carja, sedaj hočemo odstraniti tudi Boga,« govore po shodih ruski boljševiki.

Boljševiki so v zadnjem času zaprli sledeče katoliške hiše božje v Rusiji: v Vjatki, v Samari, v Kazanu, v Vitebsku in v Nižnem Novgorodu.

Boljševik Trocki je prosil, da bi se smel naseliti v Spaniji. So mu odrekli.

Armado je kneževina Monako povečala od sedanjih 90 na 140 mož.

Ldravi zobje
SARGOV

KALODONT

Gostilničar, ki daje alkoholne pijače na upanje, dobi na Madžarskem do 30 dni zapora.

Severna Kitajska se je proglasila za neodvisno, zato je zopet pričakovati izbruha državljanske vojne.

Ruski boljševiki se že pripravljajo, da bodo s protiverskimi nastopi čim bolj onesčastili bližajoče se velikonočne praznike. 16 delavcev so usmrtili uhajajoči plini pri kanalizacijskih delih v poljski Varšavi.

Snežni plaz je zasul skupino nemških smučarjev v Paznaunertalu na Tirolskem. Mrtvi dve visokošolki.

300 komunistov so zaprli v bolgarski Sofiji.

10 katoliških misijonarjev so ujeli kitajski komunisti v Hančovu.

Na vsem svetu živita dve milijardi ljudi. 400 milijonov več kot leta 1910.

Občinske davke hoče odpraviti Italija. Mesto teh bo uvedla trošarino na razne življenske potrebščine.

Važna knjižnica.

Danes so po svetu pojmi o pravi vzgoji ter o pravici do vzgoje otrok celo med katoličani večkrat zelo nejasni in celo zmešani. Svobodomiseltvo si prav posebno prizadeva, da bi versko vzgojo otrok čim bolj omejilo in celo odpravilo. In ker se svobodomiseltci zavedajo, da sta glavni opori verske vzgoje domača družina in Cerkev, zato na vse kriplje povsod delajo na to, da bi to dvojno oporo verske vzgoje izpodnesli.

Prav zato je sv. Oče kot vrhovni učitelj vseh narodov in kot od Boga postavljeni varhi božjih pravic, izpregovoril jasno in nedvoumno besedo o vzgoji. Vsi katoličani sedaj natančno vemo, kakšen je katoliški nauk o vzgoji otrok in česa se moremo v tem oziru držati.

Sv. Oče Pij XI. je izdal obširno okrožnico, kjer obravnava o učeniški dolžnosti in pravici sv. Cerkve, o vzgojnem delu družine in države, govori o vzgoji sami, kakšna mora biti, o nevarnostih za mladino ter o končnem namenu vzgoje.

Okrožnica je prevedena tudi na slovensko ter je izšla v obliki knjižice, ki stane 4 Din, po pošti 5 Din ter se naroča v prodajalni KTD, Ničman, v Ljubljani.

Naj bi se ta knjižica ne samo pridno prebirala v družinah, temveč naj bi se razlagala tudi v društvih.

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba — 13.00 Casovna napoved, borza, reproducir. glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — Četrtek, 27. marca: 18.30 O jeziku in jezikih — 19.00 Srbohrvaščina — 19.30 Angleščina — 20 Pevski koncert zbora Glasbene Matice, klavirski koncert g. Marjena Lipovška in koncert Radio-orkestra. — Petek, 28. marca: 18.30 Esperanto — 19.00 Gospodinjska ura — 19.30 Italijanščina — 20.00 Tretji Meinlov propagandni koncert — 21.00 Pevski solistični večer ge. Saks-Pristovškove. — Sobota, 29. marca: 17.00 Koncert Radio orkestra — 18.00 Propagandno predavanje o Dalmaciji — 18.30 Nemščina — 19.00 Delavska ura — 20.00 Prenos iz Beograda. — Nedelja, 30. marca: 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 Versko predavanje, p. dr. Roman Tominec — 10.20 Učna kuncereja — 11.00 Dopoldanski koncert — 15.00 »Kaj se učimo od češkoslovaškega kmetijstva« — 15.30 Bernstein: »Tat« (člani St. Jakobskega gledališkega odra) — 16.30 Humoristično čtivo, Fr. Milčinski — 17.00 Lahka glasba — 20.00 Koncert godbe na pihala. — Ponedeljek, 31. marca: 18.30 Francoščina — 19.00 Zdravstvena ura — 19.30 Angleščina — 20.00 Koncert Radio-orkestra. — Torek, dan 1. aprila: 18.30 Socialna fizika — 19.00 Promet po svetovnih morjih — 19.30 Ruščina — 20.00 Dantonova smrt, drama (člani nar. gled.). — Sreda, 2. aprila: 18.30 Otroški kotiček — 19.00 Podobe iz slovenske literarne zgodovine — 19.30 Francoščina — 20.00 Prenos iz Maribora.

Nove knjige.

Kralj vekov. Trinajst govorov o Bogu. V stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani govoril dr. Mihael Opeka. Osemnajsta knjiga našega odličnega cerkvenega govornika obravnava nauk o Bogu, zlasti izbrpno njegove lastnosti ter nauk o presv. Trojici. Beseda je jasna in tekoča in misli so umljivo razložene, tako da se govori tudi prijeto bero. Za nedeljsko čtivo krščanskim družinam najtopleje priporočamo. — Cena 21 Din, po pošti 21.50 Din. Naroča se v prodajalni KTD, Ničman v Ljubljani.

n Preddvorsko prosvetno društvo priredi letos v mesecu juniju romanje na Sv. Višarje, kdor se hoče romanja udeležiti, naj se priglasi do konca tega meseca pri župnem uradu v Preddvoru, Predosljih, Trsteniku ali Goričah ali pa pri vodniku romanja Jerneju Pekovec v Mačah. Za vožnjo in potni list je plačati 80 Din.

n Borovnica. Prosvetno društvo vpizori v nedeljo dne 30. marca ob 3 pop. in ob 8 zvečer igro »Ljubezen treh kraljeve«.

PO DOMOVINI

Tečaj za odbore živinorejskih zadrug v Kranju.

V Kranju se je vršil z zelo lepim uspehom dvodnevni tečaj za odbore živinorejskih zadrug. Tečaj je trajal v petek in soboto 14. in 15. marca t. l. Poučevalo se je teoretično in praktično vse kar spada v poslovni delotraj živinorejske zadruge (o pasmi, ocenjevanje, podedovanje lastnosti, odbira in vzreja telet, pomena rodovitnika, rodovna komisija, vodstvo raznih zadrugnih knjig, količinska in mašobna kontrola mleka itd.). Vršil se je tudi ogled in ocenjevanje plemenskih goved na bližnjih posestvih v Kranju in na Klanec. Tečaja se je udeležilo blizu 100 zadrugnikov iz kranjskega, radovljiškega in kamniškega okraja, in sicer odbori že obstoječih živinorejskih zadrug (Naklo, Predolje, Zabnica, Stražišče, Selca, Smednik, Hraslje, Šenčur, Gorje pri Bledu, Boh. Bela itd.). Razen tega pa so bili navzoči od začetka do konca tudi zastopniki pripravljanih odborov za ustanovitev novih živinorejskih zadrug v kranjskem okraju (Voglje, Cerklje, Sv. Katarina, Trstenik, Sorica, Oševk in Gorenjavas). Predavali so gg. ing. Muri, kmet. ref. Sustič in dr. Milavec. Tečaj, prvi iz vrste sličnih, je

Adolfa Kapusa v spomin.
(Kamna gorica.)

Kdo bo sedel na usajatem stolu pri mali mizi poleg vrat? Koliko prijateljev uric sva prekamrljala ob starih spominih! Kako so na Jelovci s tovariši izvajali to, kar so brali o Indijancih. Kako so se navduševali ob »Glasniku«, kako so znali na pamet vsako Gregorčičevo novo pesem! Kako je znal navajati slovenske, pa tudi nemške pesmi! — Pa se je pogovor zasukal na petje. Bil je namreč dober pevec. S kakim navdušenjem je pripovedoval, kako je bilo lepo v cerkvi, ko so vsi ljudje peli kako čisto domačo pesem. Oj, kako je z navdušenjem tuil on pomagat v zakristiji!

Ponosen je bil, da je poleg mnogih odličnih omikarcev (Erjavce, Levce in Rog ve, koliko je časih) bil tudi prijatelj mnogim duhovnikom, kakor Berlicu, Ajžcu, Navaku itd.

Najbolj doma je pa bil, če je prišel pogovor na lov; tu je pa bil kar neizpriljiv. Kje je že bil na lovu, s kako imenitnimi osebnimi, kako dobro ali slabo so opravili, to je znal pripovedovati!

Bil je živa zgodovina Kamne gorice. Poznal je vse vaščane, ki so bili razkropljeni v tujini. Če so prišlo kakle požarbe in vprašanja, ni bil kot dolgoleten župca (okoli 30 let) nikdar v zadregi.

Ves srečen je bil, če je prišel med otroke. Kako so se svetile oči otrokom, ko jim je pripovedoval razne bajke in zgodbe, kako so na primer kovali škrateljčki v Čajnarju pri križu. Pa tudi otroci so bili krasen, duhovit in zabaven družabnik. Ne le imenitne postvi, temveč tudi njegova osebnost je vabila odlične goste na njegov miran, senčnat vrt.

Bil je res plemenit mož, ne le po diplomih, ki 15. oktobra 1893 omenja, da je rodbina Kappusova že pred 300 leti iznašla kovaško obrt in jo na

lastne stroške vpeljala, kar donša državi od leta do leta mnogo dobička — temveč po vsem svojem občevanju.

Konec krasil delo, pravi pregovor. Kako južno se je obnašal v boleznih! Cutil je, da mu ni rešitve, in kot veren Kamnogoričan starega kova se je dal lepo prevideti. Ves vdan v voljo božjo se je preselil k Stvarniku, ki ga je občeval v njegovih delih v naravi. Z njim smo pokopali na sv. Jožefa dopoldne zadnjega domačega plemiča, zadnjega kamnogoriškega »gospoda«. Malo pred smrtjo je še naročil, da ga morajo nesti na pokopališče po navadni poti, po stopnjicah, ne pa po daljši poti. »Koder sem hodil v cerkev k sv. Trojici, tam naj me tudi nesete v grob,« je dejal. In res so ga nesli v dežju, spremljala ga je pa vsa Gorenjska. Lepo so se poslovili od navdušenega loveca njegovi tovariši s strelom, njegova duša pa je — upamo — v nebesih pri sv. Trojici. Na sv. denje, g. Adolf!

Zadrugništvo.
(Vodice.)

Na praznik sv. Jožefa je imela tukajšnja Hranilnica in posojilnica v veliki dvorani »Domas« svoj letni in hkrati srebrno jubilejni občni zbor. Občnega zbora se je na povabilo udeležil tudi ustanovitelj Hranilnice in posojilnice preč. g. Andrej Širaj, župnik na Savi pri Litiiji, ki je v daljšem govoru orisal zgodovino, predvsem ustanovitve Hranilnice in posojilnice v Vodiceh, ter bodril navzoče, ki so napolnili veliko dvorano Doma z galerijo vred, ne samo da vztrajajo pri zadrugnem delu, ampak tudi z besedo in zgledom vplivajo, da zadruga postaja vedno močnejša, da si pridobiva vedno več novih članov, ker je le v zadrugah moč in korist ter blagostanje in napredek. — Da imamo v Vodiceh tudi gospodarske zadruge, kot so: Živinorejska zadruga, Kmetijsko društvo in Mlekarska zadruga, gre tudi zahvala g. ustanovitelju Hranilnice in posojilnice, ki je imel nemajhne skrbi in dela pri ustanovitvi zadrug. — Mlekarska zadruga v Vodiceh ima svoj redni občni zbor za leto 1930. dne 13. aprila 1930 ob 15 v veliki dvorani »Domas« v Vodiceh

Smrtna kosa.
(Komenda.)

Na praznik Sv. Jožefa je skoro cela župnija spremljala k zadnjemu politiku priljubljenega moža Janeza Laha p. d. Pridgarjevega očeta iz Klanca, ki je po kratki bolezni umrl dne 17. t. m. v starosti 64 let. Rajnik, po svojem poklicu krojač in mal posestnik, je bil nad 40 let zvonar in nad 30 let pomožni cerkvenik pri farni cerkvi. Obe ti službi je opravljal z vso vestnostjo in veliko ljubeznijo. Njemu tako ljubi zvonovi, ki so pod njegovo spretno roko tako mlo peli rejnikom in tako slovesno vabili farane v cerkev, so te dni žalostno klicali zadnji pozdrav svojemu prijatelju.

Pokojni Pridgarjev oče je bil izredno blag značaj, ki ga je vse ljubilo, zaveden in veren mož, vnel član moške Marijine družbe, dolgo vrsto let

občinski odbornik klanjske občine. Bil je zvest prijatelj Domoljuba in njegov naročnik, odkar izhaja. Kako vestno je kot poverjenik v domači vasi nabiral zanj naročnike!

Dobri Pridgarjev oče! Bog vam bodi plačnik za vse delo v cerkvi, doma in v občini! Mi farani se Vam bomo vedno s spoštovanjem spominjali.

Cela vrsta kmetijskih tečajev.
(Iz novomeške okolice.)

Kmetijska šola na Grmu je priredila trome sečni zimski tečaj v Stopičah, ki se je vršil od 8. decembra 1929 do 5. marca 1930 ob nedeljah od 7 do 10 dopoldne ter ob četrkih od 2 do 5 popoldne. Udeležba je bila ob nedeljah od 100 do 120, ob četrkih od 70 do 80 oseb, večinoma mladih posestniških sinov in hčera ter mladih gospodarjev in gospodinj, pa tudi dokaj starejših mož in žena. Predavalo se je o vrtnarstvu in poljedelstvu, živinoreji, praširjereji, perutinarstvu, mlekarstvu in travništvu, sadjarstvu, vinarstvu in zadrugništvu, čebelarstvu, higijeni in nalezljivih boleznih, dalje o gozdarstvu, živinozdravništvu, posebno o prvi pomoči pri porodih živine ter o zakonodaji (pogodbah in testamentih). Udeležencem je bilo ob zaključku žal, da se je tečaj že dovršil, ker so ves čas sledili predavanjem z zanimanjem in odnesli mnogo koristnih in praktičnih navodil za kmetijstvo in za svoje domače gospodarstvo. Dalje je priredila Kmetijska šola na Grmu 19. februarja 1930 tečaj o vzgoji mladega sadnega drevja, soditvi ter oskrbovanju v mlajših letih. Tečaj je trajal teoretično 5 ur dopoldne in praktično 4 ure popoldne. Udeležilo se ga je 50 ljudi iz domačega okraja, pa tudi iz šentjernejske doline in Belokrajine.

Nadaljnji tečaj se je vršil 26. februarja 1930 o oskrbovanju starega drevja, precepljevanju, pomlajevanju, gojenju ter uničevanju sadnih škodljivcev. Pouk se je vršil ravno tako teoretično 5 ur dopoldne in praktično 4 ure popoldne. Udeležencev je bilo sto.

Nadaljnji tečaj se je vršil 5. marca v vinogradu Kmetijske šole na Trški gori o obrezovanju trt z ozirom na lansko pozebo in o precepljevanju šmarnice. Kmetijska šola priredi še nadaljnje tečaje za sadjarstvo, vinarstvo, poljedelstvo, živinorejo, čebelarstvo, praktični tečaj v gozdomih Kmetijske šole na Grmu v stopičkem okolišu o replenju kostanjev (maronov). — Nadalje so strokovnjaki Kmetijske šole na Grmu pretečno jesen in to zimo imeli tudi strokovna predavanja v Črnomlju, Adlešičih, Mirni peči, Stopičah, Prečni, St. Petru, Podgrađu, Suihelu, Smarjeti, Mirni, Vavti vasi in Tonlicah.

V Mirni peči se je vršil tudi šesttedenski kmetijski tečaj, katerega je priredil kmetijski oddelek okrajnega načelstva v Novei mestu in sicer od 12. januarja do 27. februarja. Udeležilo se ga je polprečno okroglo 75 oseb.

Tri neveste iz ene hiše.
(Struge.)

Ker je bil letošnji predpust precej dolg, smo imeli v naši fari, četudi je majhna, precej porok. Naj omenim samo sledeči redek slučaj: V samotni in tili vasi Rapolvo so bile kar tri sestre isti dan neveste, vse tri isti dan pri poroki. Vse tri hkrati so stale pred oltarjem, vsaka s svojim ženinom. Johanca je ostala v domači fari, Alojzija in Pepco pa sta ženina odpeljala na svoje domove v sosedne fars. Želimo vsem treh sestram nevestam obilo božjega blagoslova v novem življenju!

Begunje pri Rakeku.

Planincev in Planinkam, ki so nam 16. marca popoldne tako lepo predstavili »Materino srec«, iskrene čestitke ter za požrtvovalnost in ljubeznivo naklonjenost našo najlepšo zahvalo. Želeli bi jih že videti na našem odru. Lepo pozdravljeni!

Igre in radio.
(Nova Oselica.)

Tukajšnje prosvetno društvo je priredilo na pustno nedeljo burko v treh dejanjih »Davek na samces«. Udeležba je bila precej številna. Društvo obstaja že le poldrugo leto in si je v tem poldrugem letu s pomočjo dobrih članov nabavilo troelektronski radio. Pravo dobro čujemo vse evropske postaje. Ker smo pa na visoko nad morjem — 810 metrov — se pa še nekoliko

Ve ikonočna prodaja čevljev „STANDARD“

je že v teku in opozarjamo naše cenj. odjemalce, da ne zamude ugodnega nakupa najnovjših spomladanskih čevljev po tovariški cenil. Oglejte si našo ogromno zalogo, nakup neobvezno.

OTROŠKI v raznih barvah in lak	od Dk.	40—	do 5.—
ŽENSKI črni ali rujavi	100—	120—	
ŽENSKI na špongo, komb. usnje	150—	170—	
ŽENSKI razl. moderna oblika	160—	180—	
MOŠKI polčevlji, črni	140—	160—	
MOŠKI polčevlji, rujavi in komb.	150—	180—	
MOŠKI razn., moderna oblika	170—	190—	

Poleg teh pa še razne druge vrste po najnižji cenil. Izdelava gojzere po švicarskem tipu, tudi po meri. Vse to Vam je možna nuditi samo naša

DETAJLNA TRGOVINA S ČEVLJI
tovarna Carl Pollak d. d. v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 23 na dvorišču

bolje čuje. Ob zimskih večerih smo se zbirali stari in mladi in ga z veseljem poslušali. In tako hitro so minili zimski dnevi! Omentu pa naj še, da je knjižnica že tudi precej urejena in pa, da si je društvo nabavilo svoj lasten oder.

Slike in gramofon v službi prosvete.

(Leskovec pri Krškem.)

Na praznik sv. Jožefa me je pot pripeljala v znani mi Leskovec, kjer je vedno kaj novega. Dohitim že bolj priletno ženo. »Kam greste?« jo vprašam. »V dvorano Pod lipo grem. Tam bodo predavali o luški Mariji.« Pridružil sem se ženi. Ravno prav dosepva. Prične se predavanje s pomočjo skiptičnih slik o najlepši božji poti Marijini. Po par uvodnih podobah pride na vrsto slika: luški romarji pred votlino. Kar so oglasijo orgle, zadoni mila romarska pesem in lep nagovor na romarje. Le odkod prihajajo glasovi? Nikjer nič videti, razen podob. To je bila vsem uganka. Nato so se vrstile slike dalje. Ob koncu pa spet zadone orgle, pesem, govor; slovo od Marije, tako mило in ganljivo. Radovednost me je gnala, da sem obiskal enega izmed gg. kaplanov. Radevolje mi je povedal, da je bil to prvi poskus z novo gramofonsko ploščo, ki se je zelo obnesel. Prav tako predavanje da je bilo že v nedeljo v Leskovec in v Vel. Podlogu in danes pa bo še na Bregah in Dravem. »Kakor vidim, vaše izobraževalno društvo marljivo dela.« pripominjam. »Da, dovolj prilike imajo ljudje za izobrazbo. Pa tudi za posebno razvedrilo društvo vsajih poskrbi. Dne 2. marca je bila na dnevnem redu veseloigra: »Zdravnikov strežnik« ter petje dveh kapletov, ki so posebno ugajali.« Kaj pa druge organizacije? »Tudi skušajo ljudem koristiti, nadaljuje gospod. Tako je Kmetska zveza priradila dne 6. marca predavanje o testamentih in o dednem pravu. Bilo je prav koristno. Na novo ustanovljena živinorejska zadruga se čedalje lepše razvija. Na živinorejski tečaj v Ribnico dne 12. in 15. marca je zadruga poslala kar šest članov. So prišli vsi prav zadovoljni nazaj. Za faute ustanovljamo Marijino družbo in za otroke Marijin vrtec. — Tako je pravil gospod. Hitro mi je potekel čas. Šel sem zadovoljen iz prtljagega Leskoveca s sklepom, da se udeležim, ako bo le mogoče, prihodnje igre v dvorani »Pod lipo«, ki bo na velikonočni ponedeljek. Torej na veselo s vsemi, Leskovečani! Vaš prijatelj Karmelski.

Ljudska prosveta.

(Stari trg pri Raketu.)

Čeprav je naša dolina oddaljena skoraj pet ur od železnice, vendar je ljudstvo za izobrazbo zelo dovetno. To so pokazali zlasti številni obiski raznih tečajev, ki smo jih imeli v naši županiji letošnji zimski čas. Tako je vzbudil veliko zanimanje med ženami in dekleti desetdnevni (od 23. februarja do 5. marca) tečaj o higijeni dojenčkov. Tečaj je priradil »Dečji dom« iz Ljubljane. Dobro je bil obiskan tudi dvadnevni kmetski tečaj (9. in 10. t. m.). Predavali so gg.: okrajni kmetski referent iz Logatec in dva inženirja iz Ljubljane. Drugi dan so si gg. predavateljci tudi po vrtovih in poljih in pokazali, kako se naj praktično uporabijo njihova navodila. Od 16. do 25. marca pa je bila potujoča higijenska razstava iz Ljubljane. Skoraj vsak dan so bila zdravniška predavanja s kino predstavami ali skiptičnimi slikami. Udeležba je bila ogromna, zlasti na nedelje in praznike. V nedeljo 30. marca pa bo zaključek drugega trimesečnega kmetsko-gospodinjstva tečaja. Oba tečaja sta se vršila pod spretnim vodstvom gospe Odlaskove, kateri v pomoč je bila gdna Hribarjeva. V vsakem tečaju je bilo po 20 deklet. Tudi drugi tečaj se zaključil z razstavo, ki bo v marsičem še zanimivejša kot je bila prva. Zato bodo farani za trud, ki so ga imeli voditeljci in gojenke, pokazali hvaležnost vsaj s tem, da si bodo ogledali uspehe, ki so si jih priborile v teh treh mesecih. Upamo, da bo delo za ljudstvo, izvršeno to zimo, rodilo več let obilo sadu tako na gospodarskem, kakor tudi na prosvetnem polju.

Proti boljševiskim grozodejstvom.

(Smihel pri Novem mestu.)

Nesrečnih ruskih kristjanov smo se spomnili tudi pri nas. Pod okriljem prosvetnega društva je bilo v nedeljo 23. marca popoldne skiptično predavanje. Slike so nam nazorno kazale strašne prizore, ki jih doživljajo naši pravoslavni bratje ob živem preganjanju. Razlega pa nam je v krasnih

besedah podal g. bogoslovec iz ljubljanskega semenišča g. Bartenjev — ruski konvertit. — Od 30. marca do 6. aprila bo v smihelski dvorani higijenska razstava, katero priredi higijenski zavod iz Ljubljane. Razstava bo silno zanimiva, obenem pa za naše ljudi zelo poučna. Naj bi rodila veliko uspehov. Otvoritev se bo vršila v nedeljo 30. marca po jutranji sveti maši.

Belokranjski kotichek.

Na občnem zboru vinarske in kletarske zadruge dne 19. marea je bil izvoljen za načelnika Anton Bajuk iz Drašič, za podnačelnika Janez Vrančič iz Čuril. Ostali odbor šteje osem oseb (pet v načelstvu, trije v nadzorstvu.) Klet še ni izdelana, gotovina je porabljena. Pa nam ostaja upanje na državno podporo in tudi sami bomo morali pokazati kaj več dobre volje.

Takih nam je treba še več! Kar gledali smo, tako je šlo kot Elija od Živkoviča pa doli do kleti vinarske in kletarske zadruge. Voz za vozom, tja polni zemlje in spet nazaj. Pele so lopate, pokali so sklepi, prhali so prami in fuksi, fantje pa so hiteli v zavesti, da vozijo sebi, zakaj oni bodo uživali sad tega truda. Pa prekratek je bil dan, za tri dni prekratek. Še bo treba napreči, še poganjati, še nalagati. Božakovčani so se dobro odrezali, tudi Čurilci so se in Križevčani so veliko storili. Tisti, ki še niste nič, tisti tudi doprinese svoj delež in tisti, ki ste malo, storite še več, da bo vsaka vas in vsaka hiša lahko rekla: Zgradili smo si!

Jubilej hranilnice.

(Komenda.)

Dne 19. marca je naša Hranilnica in posojilnica slovesno praznovala svoj prvi jubilej: 25 letnico obstoja. Za ta pomembni dan je ravnatelj Zadrugne veze g. F. Gabrovšek v polni dvorani društvenega doma naslikal pomen domačih posojilnic za kmetsko gospodarstvo, ki so rešile naše kmete odurohov, govoril nam je o potrebi varčevanja, pa tudi o potrebi ljubezni in zaupanja, ki ga morajo ljudje kazati in imeti do svojih domačih posojilnic. Pravilo nam bodi: Kmetski denar v kmetske posojilnice!

Nato je načelnik posojilnice podal zgodovinski pregled o delovanju posojilnice v teh 25 letih. Poslovati je začela 1. januarja 1905. Od 30 članov, ki so prvi dan pristopili, jih je ostalo še 8. Od 28 vlog, vloženih prvi dan, obstojajo še tri. Sedaj ima posojilnica 112 članov, nad 3.300.000 Din vlog; samo v zadnjih 4 letih se vloge zrasle za dober milijon Din, znamenje, kako posojilnica pridobiva vedno večje zaupanje pri ljudeh. Za časa svojega obstoja je posojilnica darovala nad 100.000 Din podpor za razne skupne zadeve svojega okoliša, ob 25 letnici pa je naklonila znaten dar tujkajnji P. F. Glavarjevi bolnici.

Skupno s hranilnico pa praznujejo letos svojo 25 letnico delovanja pri zadrugi tudi 4 člani načelstva in nadzorstva, namreč Janez Bergant, posestnik Suhadole, Franc Čebulj, posestnik, Potok, Jože Lah, posestnik Klanec, ter Aleš Hlade, posestnik, Križ. Po zgledu teh se ravnajmo vsi: Ljubimo svojo domačo posojilnico in zaupajmo ji ves svoj prosti denar! — Zadnje čase so bile poleg iger, ki jih prireja prosvetno društvo, tudi parkrat igre v salonu gostilne Vode. Igralci so bili tuji in ne domači. Nič nimamo proti, da pridejo k nam, to je stvar njih pridnosti in igralske vneme. Odločno smo pa proti takim igram, kot je bila ona, ki so jo dne 16. t. m. uprizorili neki dijaki. In če »Jutrove« dopisnik hvaleč te igralce združuje, da vlada pri nas prosvetno mrtvilo, mi povemo, da tako prosvetno delo odločno odklanjamo.

Merlebach — Lorena, Francija.

Naša slovenska kolonija, pravzaprav jugoslovanska, ker biva med nami tudi večje število Hrvatov: iz Banovine, Bosne in Dalmacije, je lani znatno narastla, ker je prišel močan nov dotok iz domovine sem delat. Nekateri teh novincev so zadovoljni in so se privadili na kraj in delo; več jih je pa bilo nezadovoljnih in razočaranih in so jo pobrali nazaj, odkoder jih je gnala morebiti bolj želja po doživetju, kakor pa resnična potreba.

Letos za mesec avgust se pripravljajo zopet veliko potovanje od tu in iz drugih krajev severne in vzhodne Francije v domovino na obisk. Nekateri niso bili doma že po 6 do 10 let. Vse kaže, da jih bo za cel dolg vlak. Že vnaprej se veseli narod na ta dan, ko bodo za

Pretrgano, zagrinjalo

Nenadoma je prišli Miri kar vroče: ne daleč od nje se je ustavil v svetli luči cestnih svetilk ob pločniku dolg, črno lakiran avto. Srce ji je začelo divje biti in skoraj so ji kolena klecnila, zakaj spoznala je šoferja svojega nekdanjega zaročenca.

Vrata avtomobila so se odprla. Prvi je izstopil inženjer Mortin ter pomagal iz voza gospej Arnatovi in nato Ceciliji, ki je z lahnim smehljajem skočila na tlak.

Mira je gledala... gospa Arnatova se je bila komaj postarala. Poleg senc so se začeli lasje beliti, toda bila je še mladeniško čila in svoji elegantni in lahni večerni toaleti ki jo je Mira opazila pod plaščem iz temnega kožuha.

Cecilija, še lepša, še bolj razvita kot pred dvema letoma, a vedno koketna in skoraj otročja v svoji roznati obleki, s

Prava koloniska cikorija

kratkimi svetlimi lasmi, se je smehljala svojemu zaročencu.

Mira je videla samo Martina, svojega nekdanjega zaročenca. Najrajši bi bila stopila k njemu ter mu kriknila o svoji boli in bedi.

Inženjer je bil ostal zadaj in nekaj naročeval šoferju, med tem ko sta obe dami odšli po stopnišču v gledališče.

Naslonjena na cestno svetilko je stala Mira, razsvetljena od njene luči in gledala onega, ki ga je tako zelo ljubila. Njene ustnice so se odprle in zamrmrala je njegovo ime:

gledali domačo zemljo in rodni krov. Že so začeli hraniti in zbirati, da bodo domače obdarili z odpustki iz Francije. Ne bodo sicer nastopali kot znani ameriški »strici«; brez vsega pa tudi ne bodo. Tako na koncu pa še nismo, kakor je bilo lani čitati v nekem slovenskem listu ob priliki prihoda par rojakov iz Francije, da so jih videli lačne in prav slabo oblečene.

n Katoliško prosvetno društvo v Sori vprizori v nedeljo 30. 3. ob 3 popoldne v domu zgodovinsko igro »Dekle z biseri« v 5 dejanjih. Vsi vljudno vabljeni.

SLOVENEK

katoliški dnevnik, pisan v duhu katoliške ekcije. — Vsako nedeljo ima prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Stane na mesec 25 Din. Pišite, da se Vam pošlje na ozled. Naslov: »SLOVENEK«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

»Klavdij!«

Spomini so jo zajeli. Spomnila se je načrtov, ki sta jih kovala za skupno bodočnost. Če Lucijan ne bi bil nepošten človek, bi bila danes Martinova soproga.

Skoraj si je želela, da bi jo spoznal, da zve, ali jo še ljubi. Njemu bi bila povedala resnico, njeja bi znala prepričati.

Mladi mož je hotel pohiteti za svojo zaročenko po stopnicah navzgor, toda — ustavil se je. Pred seboj je zapazil revno žensko, ki je buljila vanj z objokanimi očmi. Ta pogled ga je presunil, zakaj ta tujka je bila čudovito podobna Miri, samo da je imela bolj suh obraz in ponošeno obleko.

Obotavljal se je za trenutek, potem si je pa dejal:

»Danes me njena slika zasleduje ves večer... saj sem že blazen... to je beračica, ki je prišla sem prosjačiti.

Čutil je, kako ga reva gleda. Rad bi bil govoril z njo in čul ali je njen glas podoben onemu, ki ga že ni čul dve leti.

Toda na vrhu stopnic se je Cecilija že vznemirjala, da Klavdija tako dolgo ni. Zato je ta naglo odhitel za njo, a ni razumel, zakaj ga tujka tako čudno gleda.

Miro je neizrečno zbolelo, ko ga je videla odhajati, zakaj upala je, da jo bo spoznal. Odhitel je pa naprej kot ostala množica, ki je stopala v gledališče, ne da bi se pobrigal zanjo.

Mira je hotela pohiteti za njim in ga zadržati. Toda čemu? Njiju prošlost ni več obstojala. Mira je čutila, kako ji tečejo solze po licih. V svoji zmedi se je pomešala med ljudi, ki so šli mimo ter odšla, da skrije svojo revščino.

»Ali sem se res tako spremenila? Ali pa more biti on tako pozabljiv? In vendar se je za trenutek obotavljal... brezdvomno bi me bil nagovoril, če ga Cecilija ne bi poklicala. Samo uganil je, da sem jaz...«

Bilo ji je tako slabo, da se je naslonila na drevo, kajti ni bila v stanu, nadaljevati svoje poti, da pride v svojo sobico, ki je bila žalostna in gola kot ječa in se je nahajala v temni, predmestni ulici.

Stražnik je šel mimo. Videl je nesrečnico, ki je komaj stala na nogah, stopil je k njej ter ji dejal osorno:

»Prepovedano je beračiti. Glejte, da izginete in da vas drugič ne zasaačim.«

V Miri je zavrelo, a kaj je hotela? Pohitela je naprej, a dušilo jo je v grlu. Veter je mrzlo bril in ni se hotela vrniti v svojo temno, nezakurjeno sobico, kamor se je prihajalo po starih stopnicah, ki so ječale pri vsakem koraku.

Hitela je naprej, ne da bi se ustavila. Ljudje, ki so jo srečavali, so mislili, da je

blazna, tako zelo so se svetile njene izbuljene oči.

... V loži, v kateri je sedel s Cecilijo in njeno materjo, je imel inženjer Martin težke misli. Ni poslušal igre; mislil je na ono žensko, koje črni lasje in temne oči so ga spominjale na Miro.

Cecilija, ki je sedela pred Martinom, se je izvrstno zabavala... Smejala se je in ploskala in njena mati se je veselila, da jo vidi tako dobre volje. Ko se je deklica obrnila, se je začudila, da se drži njen zaročenec tako zamišljeno in resno.

»Ti se ne smejiš? Zdi se mi, da si edini v vsem gledališču.

In svojo pahljačo je pokazala proti občinstvu, ki je kričalo od veselja in burno ploskalo.

Ne, Klavdij se ni smejal; vedno bolj mu je postajalo jasno, da je bila neznanka Mira. Sedaj je šele uvidel, kako strašno je moralo biti življenje zadnjih dveh let za njo, ki je bila pahnjena iz razkošnosti in udobnosti na cesto. Prvič sedaj ni mogel udušiti vesti, ki ga je pekla, strogo se je sodil in ni našel opravičbe:

»Ne bi je bil smel zapustiti tako...«

Zaman je bilo sedaj njegovo obžalovanje; bil je zaročenec Cecilije in menda ni

BOGOLJUB

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi, s slikami v bakrotisku. Stane letno Dia 20.—. Pišite, da se Vam pošlje na ogled. — Naslov: »BOGOLJUB«, LJUBLJANA - JUGOSL. TISKARNA

koli več ne bo videl svoje prve zaročenke, ki se mu je kakor duh prikazala danes zvečer.

XIV.

Arnat ni hotel, da bi kdo vedel, kam se je podal ta večer. Zato je odšel peš z doma, in ko je bil že precej daleč proč, je poklical avto ter se dal odpeljati na Mantmartre, v oni pariški okraj, kjer je vse polno zabavišč in nočnih kavarn ter koncertnih dvoran.

Nervozno je sedel v avtomobilu, željan, da čimprej zve novico od detektiva.

Slednjč se je avto ustavil na določnem mestu. Industrijalec je izstopil ter dal šoferju nalog, naj ga počaka. Nato je stopil v temno ulico in iskal z očmi onega, ki ga je pozval na sestanek. Elegantno oblečen gospod mu je prišel nasproti ter ga pozdravil. Arnata je spoznal detektiva, ki mu je bil naročil, naj mu najde Miro.

V skrbeh ga je vprašal:

»Kaj je novega?«

»Pred nekaj dnevi sem se spoznal z žensko, ki nam bo mogla menda nekaj več povedati o gospodični, katero iščete.«

»All pozna gospodično Miro?«

»Došči ve o njej, kot se meni zdi, samo za enkrat ni hotela nič povedati. Toda danes bom skušal, da si pridobim njeno zupanje ter zvem od nje nekaj več. All me hočete spremljati?«

»Kam me boste vodili?«

»V bližnjo nočno kavarno, kamor ta ženska redno zahaja. Sedel bom k njej ter jo spravil do tega, da bo govorila. Vi pa boste sedli k sosedni mizi in poslušali.«

Oba sta odšla v naznačeni smeri. Kmalu sta dospela do omenjene kavarne. Detektiv je stopil prvi vanjo. Nekaj trenutkov pozneje, ko je prišla večja družba, je vstopil tudi Arnata. Kavarna je bila tako močno razsvetljena, da ga je luč v prvem trenutku skoraj oslepila. Arnata je počasi stopal po sredi naprej. V ozadju je zapazil detektiva, ki je ravno sedel k mladi dami, katere je bila sama pri eni mizi. Sosednja miza je bila slučajno prosta in tja je sedel Arnata, tik mlade dame, a tako da ji je kazal hrbet. Bil je tako blizu, da je lahko čul vsako besedo. Natakter je prišel in Arnata je naročil. Prižgal si je smodko ter vzel večerni list v roke. Delal se je, kot bi čital, v resnici pa je skrbno poslušal pogovor med detektivom in mlado damo.

Najprvo sta govorila o nezanimivih vsakdanjostih. Arnata je pretreslo, zakaj detektiv je imenoval damo Lizijo.

»Lizija, Lucijanova prijateljica? Kaj more ta vedeti o Miri?«

Arnat je poslušal Lizijino bedasto in drzko klepetanje, ter se je čudil, kako more njegov sin ljubiti tako nizko stoječo žensko.

Kavarna je bila zelo zadimljena, od vseh strani se je dvigal dim smodk in svaljičic, tako da je ta vzduh, močna luč in glasno govorjenje mnogoštevilnih gostov Arnata kar dušilo.

Za Arnatovim hrbtom je detektiv spretno izpraševal pevko.

»Ali je res, da si se razstala s svojim prijateljem?«

»Seveda, pokazala sem mu vrata... Morda ga poznaš, ali vsaj njegovo ime, ki je znano: Arnata, sin veleindustrijalca Arnata, enega prvih pariških bogatašev, posestnika strojnihtovarn in livarn Arnatovih. Možak je strašen škrt.

In pripovedovala je, kako je Lucijan ponovno zaman zahteval od očeta denarja.

»Lahko si misliš, da ne maram prijatelja, ki nima denarja.«

»Toda on bo morda poskušal, da se ti spet približa?«

»O, naj le poskusi... imam vprav imenitno sredstvo, da se ga prav hitro odkrižam.«

Nagnila se je nazaj in se na glas zakrohotala pri misli, kako bo zapodila svojega prijatelja.

Sklonila se je na to bližje detektivu, pomežiknila ter mu dejala:

NEDELJSKI SLOVENEK

Naslov:
»SLOVENEK«
Ljubljana,
Jugoslov. tiskarna

na 16 velikih straneh in še 1 prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Najboljše nedeljsko čtivo. — Stane za eno četrtletje samo 30 Din

»Imam ga v svoji oblasti, ponaredil je namreč ček... rešil se je pa te zadeve tako, da je zvrnil krivdno na pošteno dekletko, ki je moralo zato zapustiti Arnatovo hišo in sedaj poginja od lakote...«

Arnat je zvedel dovolj, hotel je pristi, toda detektivov pogled mu je dejal, naj se ne vmeša v zadevo. Zato je poklical natakarja, plačal in odšel, zakaj vzdušje v kavarni mu je bilo postalo nezno. Potreboval je svežega zraka, miru in razmišljanja.

Mrzel veter mu je zavel v obraz, ko je stopil na ulico. V temnem izloženem oknu je zapazil svoj obraz in prestrašeno pogledal proč, tako zelo je bil blede.

Ni se hotel zapreti v avto, ki ga je čakal ne daleč od tam. Dejal je šoferju, da bo hodil nekaj časa peš, in naj mu sledi.

Sveto pismo v domačo knjižnico.

Govorec o berivu, pravi nekje nadškof-kardinal Faulhaber, da mečejo naša izložbena okna in od časa do časa gotove sodnijske razprave strašno luč v tisti temni kot naše omike, kjer prebivajo brezvestni barantači z dušami, ki kujejo denar in delajo dobičke iz najnižjih človeških nagonov. Grdo berivo je pravi moloh, malik, ki zahteva leto za letom ogromnih človeških žrtev. Časopisi, brošure in knjižure, ki bijejo v obraz vsaki spodobnosti in vsakemu npravnemu redu, gospodarijo med nami kakor črna smrt in stanejo več človeških življenj nego najbolj krvava vojna.

Kampan za moške obleke

se dobro kupi pri

R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

Vsak prijatelj prave umetnosti lahko z globokim ogorčenjem opazuje, kako se pod krinko umetnosti zanaša med narod umazano blago, knjige, o kakršnih je dejal celo veliki brezverec Voltaire: So knjige, ki pri njih branju človek začuti veselje, da bi se začel plaziti po vseh štirih...

Zato pa nadaljuje veliki nadškof, da se lažje obvarujemo takega slabega, ničvrednega beriva, ki ga je danes na stote, moramo skrbeti, da bodo imele naše hiše za naš pouk in pošteno zabavo zadosti dobrih in poštenih knjig. V ta namen mora biti v vsaki krščanski hiši in družini primerna, karmož logata domača knjižnica. Naj nam ne bo žal izdatkov, da zberemo v tej knjižnici kar največ lepih in poštenih knjig. V to naloženi kapital bo donášal obresti še otrok otrokom; še v poznih rodovih bo taka domača zbirka dobrih knjig delovala kakor tih družinski misijonar. Med knjigami, ki naj bodo vložene v domačo knjižnico, a bodi na prvem mestu knjiga knjig, zaklad božje besede, Sv. pismo Starega in Novega zakona, spisano s krvjo Jagnjetovo in s pečatom Sv. Duha zapečaten. Zakaj, najsi tudi potrebujejo sicer razni družinski člani različnega beriva, Sv. pismo je berivo za vse, kakor je sv. Evharistija hrana za vse ljudi, čeprav so sicer posamezniki navezani na različno jed.

Delo framasonov.

V eni zadnjih številkih brezverskega framasonskega glasila: »Na hrapavi skali« so podatki o številu prostozidarskih udov. V severni Ameriki je 50 velikih lož (društev) s 1650 podružnicami, v katerih je 3 in pol milijonov bratov (tako se med seboj nazivajo). Lože imajo tudi precej bogastva. Samo njujorška loža premore 9 milijonov dolarjev, loža v Pennsylvaniji razpolaga celo z 12 milijoni dolarjev (228 milijonov lir). Tudi zelo močan političen vpliv imajo te prostozidarske zveze v nekaterih državah so skoro vsi poslanci framasoni in se morajo ravnati po navodilih velikega mojstra. — V Evropi je 1600 lož s 170.000 člani; najbolj so razvite v Angliji. Program svobodomiselnosti je po besedah človekoljuben. V svojih javnih glasilih zatrjuje celo, da se v politiko sploh ne sme vmešavati. Uradno poročilo o framasonskem zborovanju pa poroča na 364. strani glede političnega delovanja francoskih poslancev, vpisanih v ložo, sledeče: »Zbor poziva vrhovni svet in lože, naj natančno nadzirajo ravnanje in glasovanje prostozidarskih poslancev in ministrov.« Tu je zopet dokaz, da posegajo v svetovne in politične dogodke tudi mogočne tajne sile. — Ni nam treba še posebej omeniti, da framasonske lože, ki imajo svoje podružnice po vseh državah, neizprosno sovražijo zlasti katoliško vero in Cerkev.

d **Moderno kritje streh.** Moderna gradbena tehnika se je dolgo bavila z načrtom ustvariti streho, ki bi odgovarjala vsem potrebam. Nekateri so bili za »ravno stre-

23

RAZNO

Kopriva uspešno sredstvo proti revmatizmu. Škotski lekarn. vestnik »Pharmaceutical Journal« poroča o zanimivem ozdravljenju težkega revmatizma, ki ga je popolnoma slučajno izvršil nek mešan iz Rosshira. Po predpisih zdravnikov se je solnčil v gorati okolici in je nekega dne v razmišljenosti legel v goste koprive. Opeknel se je močno po vsem telesu in se je le z največjim naporom izkopal iz žgane ležišča. Obupan je prišel k zdravniku proseč ga, na mu da kako sredstvo proti mehurjem, ki so se mu napravili po telesu. Z receptom je odšel domov, da pošlje koga v mesto po zdravilo. Čez noč pa so otekline splaknile in nastopila je lahka mrzlica. Bolnik je zaspal in se zbudil po okrepčujočem spancu popolnoma čil in zdrav brez vsake sledu revmatizma. Ko so drugi bolniki zvedeli za to srečno ozdravljenje, so se hodili pridno valjat v koprive in splošno se trdi, da je

Lorenski učitelj

Roman.

»Dobro, prav dobro!« je reklo več gostov, med njimi tudi poročnik.

Užaljen, ker niso odobravalni njega, je Poilâne povzel:

»Navadno ste pa gledali neko drugo barvo?«

»Katero hočete reči?«

»Umazano-sivo!«

»Nemško uniformo?«

»Da, da... Bržkone ste jo tudi nosili?«

»Ne, nisem je nosil, to bi bilo še bolj žalostno!«

»Torej se niste vojskovali?«

»Nikdar!«

Se preden je Poilâne izgovoril, je Guillemet vstal, šel okoli mize, pograbil starega vojaka za ramo in kričal:

»Dovolj, Poilâne! Poročnik ti ukazuje.

»Imam pravico govoriti!«

»In tudi molčati!«

In sredi gostov, ki so bili skoro vsi pokonci kakor Baltus in Orana, se je vzravnal:

»Naš gospod Baltus je poštenjak, a on tega ne razume!«

»Ne zamerite mu!« je povzel La Trairie. »Ne jokajte, gospica Orana!... Nam vsem je žal, kar je rekel tovariš, ki ne razume. Neumen si, Poilâne!«

Trmasti Poilâne je kimal z glavo in mrmral v namizni prt besede, ki se sicer niso slišale, a so brez dvoma pomenile tole: »Jaz imam prav! Gotovo je imel kakega sorodnika na nemški strani! Ne bi smel biti

pri naši večerji!« Tako mislim jaz, pa ropotajte, kolikor Vam drago! Jaz, Julij Poilâne, sem govoril!«

Nominé, Loumiaeu in Houdieller so zapustili svoje prostore. Ob Baltusovi desni in levi so ugovarjali z obrazom in z rameni. Ponavljali so: »Saj nič ne vel! Tudi mi smo v tej družbi in Vas razumemo! Čemu neki bi se radi ene navzkrižne besede tako držali, gospod Baltus?!«

Ponujali so mu roko, on pa je imel roke prekrižane in se je za njih kretnje prav toliko zmenil kakor za bevskanje treh ščenetov. Nепrestano je zrl v oči Poilâne, ki je za tri korake oddaljen slonel na mizi in še vedno godrnjal.

»Dovolj!« je kričal.

Strežnik je bil raveden, ali pa je mislil, da ga kličejo. Na pol je odprl vrata, tako da se mu je samo glava videla med vrati.

»Nikar se ne bojte, gospod Poilâne, ne bom dolgo v Vaši družbi! Odhajam. A poprej bi Vam rad dopovedal, da morate lepše govoriti o Francozih na vzhodu! Letos mi je štirinajstdeset let. Ko so napovedali vojno, mi jih je bilo štirinajstdeset in tako bi me bili poklicali med dobrombrane, da nisem bil učitelj. Tako so me pustili. Toda leta 1916. so mi vzeli osemnajstletnega sinka, a ga niso takoj poslali na francosko fronto, ker nam Prusi niso zaupali. Rekli so si: »Če jih pošljemo nad francoski polk, se ne bodo z njim vojskovali ampak združili!« Kaj so torej storili? Najbrže ne veste nič, gospod Poilâne? Kaj so Vam povedali o nas v Vaših brezverskih šolah? Par besedi: po cele ure bi Vam bili morali govoriti o naši nesreči! Toda Vaši ministri so se vedno bali slave in slavnih ljudi! Prusi so mi torej sina poslali na drugo stran: proti Rusom. Jamčim Vam, da je bil sinko vrl dečko! Ker so se jim pred Verdunom topile rezerve, so ga v začetku l. 1918. poslali na zapadno fronto.«

ho in drugi, posebno oni v krajih z agrarnim prebivalstvom, pa za podstrešje, ker se isto uporablja za shrambo poljskih pridelkov. Prvotno so se v takih krajih uporabljale za kritje streh lesene deščice in slama. Kasneje je na njih mesto stopila strešna opeka, ter katranisan material. To pa je v sedanjem času praktičnosti in štedljivosti izgubilo na veljavi vsled vednih popravil in nevarnosti požara. V zadnjih desetletjih so se pojavile cementne plošče, ki so vsled svoje trpežnosti in cenejše izdelave izpodrinile ves ostali strešni material. Iste so se izboljšale z dodatkom azbesta, ter so prihajale na trg kot cementno-azbestni škrlj. V krajih, kjer razsaja močna burja, rabijo cementno azbestne plošče tudi za oblaganje sten.

Meh za smeh.

Gospa Bradonova je novonastopivši kuharici razlagala hišni red: »Vsak ponedeljek in torek kosimo ob pol enih, po kosilu pa se peljemo na sprehod, tako da smo ob štirih zopet doma.«

»Že prav gospa,« je odvrnila kuharica, »potem kakem bom šele potem pomivala posodo, ko se vrnemo s sprehoda.«

Neki Anglež je vodil Amerikanca po mestu ter mu razkazoval zanimivosti. Poglejte oni vlak, kako lep in bolj je,« je dejal Anglež.

»Ze res,« je odvrnil Amerikanec, »ampak pri nas imamo vlake, ki so še lepši in dvakrat tako dolgi.«

Anglež je molčal; čez nekaj časa pa mu je pokazal veliko stavbo: »Kajne, velika hiša, kaj pravite?«

»Hm,« se je namrdnil Amerikanec, »to ni nič. Pri nas imamo stotine večjih hiš kot je tale.«

»Verjamem, da jih imate, se je nasmešnil Anglež, »to je namreč norišnica.«

»Gospod stražnik, kaj pa se je godilo tam pri oni stavbi, da se zbira toliko ljudi?«

»O, prav nič posebnega, le dva postopača sta se oprijela dela, in to je, kar bi ljudje radi videli.«

Smid se je naselil v hišo, katero je pred kratkim kupil s posredovanjem nekega agenta. Ob prvem deževju pa je opazil, da streha pušča in da celo skozi strop udara voda. Smid je izzen sedel ter agentu napisal pismo, kot se spodobi. »Kakšno hišo ste mi prodali, to je goljufija in prevara i. t. d.« Na koncu pa je dostavil: »In koliko časa pa bo možilo?«

Agent je odgovoril: »Oprostite, jaz sem agent, ne pa vremenski prerok.«

Dva tatova sta vlomila v neko stanovanje, v katerem sta na steni opazila najmočnejšega boksarja onega kraja.

»Beživa od tod,« pravi eden izmed njiju, »sicer se nama ne bo dobro godilo, ako naju ta človek zaloti.«

»Bodiva brez skrbi,« odvrne drugi, »ta naju pusti pri miru, ker se ne boksa za manj kot za 10.000 Din.«

Postarana gospodična je prišla k zdravniku ker se je čutila bolno. »Torej, glava vas boli, bode vas in želodec ni v redu,« je dejal zdravnik. »Koliko pa ste stari?«

»Petindvajset,« je komaj slišno odgovorila.

»Aha, in spomin vas tudi zapušča,« je dodal zdravnik, ko je pisal recept.

Stric Maslovec si je kupil lepo pristavo in ker ni bil prijatelj bencina, si je hotel kupiti konja, kateri ga bo nosil na oddaljeno posestvo.

Na sejmu je bilo dosti konj, še več pa mešetarjev. Posebno eden je bil zgovoren: »Vzemite tega lisca, to vam je konj, da malo takih. Gre kot veter in garantiram, da se ne ustavi zlepa. dirjal bo neprestano dvajset kilometrov.«

»Ne tega ne vzamem,« je odvrnil Maslovec, »zakaj moja pristava leži samo 15 kilometrov proč in tako bi moral potem pet kilometrov nazaj hoditi, pa še peš.«

A.: »Praviš, da poznaš novega župnika, ki pride k nam?«

B.: »Seveda ga poznam.«

A.: »Kakšen pa je sicer, ali ima kakšne napake?«

B.: »Silno dober mož, le eno napako ima.«

A.: »In ta bi bila?«

B.: »Peti ne zna.«

A.: »I, to pa še ni taka velika napaka.«

B.: »Seveda ni, toda on poje, kot da bi znal.«

Poilâne je dvignil glavo:

Vidite torej!«

In vi ste ga ubili pri Béthincourtu dne 15. aprila, prav tedaj, ko ste iskali gobe!«

Pri teh besedah je bil tako velik in toliko žalosti je bilo v njem, da je Guillemet, ki je videl, da se Poilâne obrača in bi rad ugovarjal, ukazal:

Nobene besede več, vojak Poilâne! Bi rad povedal, da mi nismo bili nasproti Béthincourtu? Da, jaz sem poveljeval in je res. Toda naši tovariši so ubili Baltusovega sina: ubili smo ga Francozi.«

Francija! Bil je tisti, ki je smrt sprejel, a je ni zadal!... Hočem, da zveste vse! Njegovega telesa niso našli. Toda tisti dan, preden je izginil, sem v Loréni prejel njegovo pismo. Evo ga, glejte!...«

Posegel je v žep pri suknjiču, potegnil usnjato, s papirji natlačeno listnico in vzel pismo. S tresočo se roko ga je razgrnil in nudil Guillemetu:

Poročnik, pokažite človeku, ki me je žalil! Ne izpušajte papirja! Samo pokažite ga in preberite vsem!... To le na koncu, za podpisom!...«

Guillemet se je znova približal Poilânu, ki je pokazal, da mu ni mar za pismo, in obrnjen proti njemu, ga je bral stoječim gostom:

»Pismo je v lorenskem narečju, pol nemški in še precej francoski... Razumem to narečje: »Oče, nič nikar se ne bojte! Nikdar ne bom streljal na Francoze! Delam se, kakor da streljam, kadar moram, ne sprožim pa ne. Feldvebel me hvali, kako svetlo je moje orožje. Kaj bi ne bilo? Saj niti ena krogla ni še padla iz moje puške! Krogle raztresam po jarkih ali pa kadar grem na stražo...«

Vsi ti možje, nekdanji borci, so enako navdušeni stopili k Baltusu, celo Poilâne z zelenimi očmi:

»Lepo je naredil! Gospod Baltus, nikar mi ne zamerite!... Oprostite mi! Saj ni vedel...«

Baltus je vsem stisnil roko, le Poilâne-u ne. Gostje so ga silili, naj še ostane, pa ni maral. Oblekel je debelo suknjo, odvel Orano in jo rinil pred seboj ter tako zapustil sobo in hišo.

Ko je bil že na ulici Lepe Device, je bil še tako razburjen, da ni mogel izpregovoriti nobene besede.

»Oče, ali ste videli, kako jim je bilo žal? Samo eden je bil med njimi... in še ta je prosil odpuščenja!...«

»Ali si čula te Vlahe?«

Drobni obraz se ji je napol nagnil k očetu in imel tako izrazite in odločne poteze, da je Jakob Baltus z nekakim ponosom spoznal svojo kri.

»Ne!« je rekla. »Le enega izmed njih sem čula, da je slabo govoril.«

»Ali ni to odveč? Nam reči, da smo Nemci! Nam očitati naše gorje! Nikdar ne pozabim tega! Mi, ki smo vzgojili svoje otroke kakor Devico Orleansko! Ti veš, Orana!«

»Da!«

»Vsak dan molimo za Francijo!«

»Vsak večer, celo tedaj, ko smo morali radi vohunov govoriti tiho. Jaz sem priča.«

»Z vsemi Nemci smo se zaradi Francije prepirali in pretrpeli marsikak zasmeh! Koliko nevarnosti pred vojno in nikdar se nismo udali! Zares nepotreben trud!«

»Ne recite tako!«

»Rečem! In ne vem, če še kdaj začnem!«

»Baltus! Jakob Baltus iz Loréne!...«

Mirno je izgovarjala te besede, kakor bi v sanjah dala odgovor. Hči je pa še rekla:

to sredstvo vsakemu pomagalo. Znano je, da zdravilki uporabljajo zoper revmatizem mažo iz kopriv, vendar ta maža ne učinkuje tako kakor sveže koprive. - Knjapovci vedo, da je tudi ljudski zdravnik župnik Kneipp stalno pripravil čaj koprive proti revmatizmu.

Števila, ki se s 30 kosčajo, so nesrečna, tako piše neki francoski list in nadaljuje: Leta 1830 je bila v Franciji tako zvana julijska revolucija. Istega leta se je ponesrečilo v Kantanu zaradi potresa 6000 oseb. Leta 1630 je divjala v Franciji in tudi v drugih evropskih državah kuga. Leta 1730, so odstavili ruskega carja Petra. Leta 1430, so ujeli Devico Orleansko. Najhujše pa je bilo leta 3130 pred Kristusovim rojstvom, ko je Bog kaznoval človeštvo z vesoljnim potopom. Sklicujoč se na zgodovino, prorokujejo, da bo slabo tudi v letu 1930. Najbrž pa se bodo preroki tudi to pot zmotili, kot so se že neštokrat.

Sola bo odločila. Ko so bili otroci neke dunajske glavne sole obhajani, je neki učencu vzel sv. hostijo s prsti iz ust, jo je vrgel pod klop

J. V.:

Novi kazenski zakon.

(Nadaljevanje.)

Med razlogi, ki izključujejo vračunljivost, sem omenil tudi popolno pijanost, to se pravi, kdor v (popolni) pijanosti stori neko kaznivo dejanje, se mu to dejanje ne more računati v krivdo, zakaj v takem stanju človek ne ve, kaj dela. Saj to tolikrat vidimo v življenju: človek vrši v pijanosti dejanja, katerih nikdar ne bi storil v treznem stanju.

Dobro, bi si kdo mislil, če za dejanja v pijanosti ne odgovarjam, se bom pa napil in kot pijan storil kaznivo dejanje, katerega že dolgo namerjam, pa si ga iz strahu pred kaznivo ne upam; v vinjenem stanju bom tudi imel več poguma za storitev dejanja samega. Ali takle bi se pošteno uredil, kajti on bi bil istotako kriv kakor če bi to dejanje storil v treznem stanju. Zakaj kdor kaznivo dejanje v treznem stanju premisli in sklene, pa se baš v ta namen napije, da ga bo lažje storil, je istotako kriv, kakor če bi ga bil storil v treznem

Stavbeno gibanje.

(Dol. Logatec.)

Dolenjelogaška občina prične zidati novo veliko zgradbo za urade okrajnega nadelstva in za pomembne nastavitve vseh uradov sploh. Iz posebnih finančnih virov se bo zgradilo tudi lepo urejeno letno kopališče, dočim namerava g. Martin Kavčič v svoji destilarni napraviti toplo kopališče. Zidalo se bo letos precej novih hiš, še več pa popravilo že obstoječih, tako da je res videti, kako se Dolenji Logatec čimdalje lepše razvija.

24

in je je pohodil. Za tem se je študiral v mestu. Po dolgem trudu je našel stanovanje in vprašal gospodinjino: »Gospa, ali ne stanuje pri vas nek študent?« — Gospodinja: »Študent?« — »Ja, moj sin Karel Pivec.« — Gospodinja: »O, študent je? Jaz sem pa vedno mislila, da je nočni čuvaj!«

Zakaj je moral Primo de Rivera z vlade. Vsega je krivo nesrečno število 13. Kdor ne verjame, naj poslušaj. Ze ime bivšega španskega diktatorja ima 13 črk. Dne 13. septembra se je oklical za samoderžca, in sicer pod kraljevim Alfonzom XIII. Diktatura je trajala 76 mesecev (7 + 6 = 13) ali 2326 dni (2 + 3 + 2 + 6 = 13). Revira je odstopil leta 1930 (1 + 9 + 3 = 13). Od njegovih ministrov jih živi še 13. — No, sedaj je pa konec vsemu prerokovanju, ker Primo de Rivera 16. marca umrl, zadet od kralja.

»Oče izza vojvode Stanislava in menim, da že prej, so bili vsi Vaši predniki dobri Francoziki!«

Te besede so bile tako silne, da je Jakob Baltus utihnil. Oče in hči sta dospela v hotel, kakor bi na zadnji dan leta prišla od maše.

Krušna Marija.

Ko je Jakob Baltus s svojo hčerko hodil po višavju ob Mozi, je doma mati okoli enajstih stopila v prodajalno gospe pekarice, da bi nakupila, kakor se je sama izražala, križnega kruha. Tako so se v istem trenutku tri duše, kar je mnogo, pečale edino s sinkom, ki je že pred šestimi leti pal pri Béthincourt. To jutro je bila skoro vesela, saj je za malčka lahko storila, kar je hotela, ne da bi ji kdo očital, zakaj odhaja z doma. Zrak je bil hladen, vreme jasno in nebo prepreženo z visokimi, belimi oblaki, ki se na videz niso premikali, a so vendar tiho odhajali kakor sneg, ki se topi na sinji vodi. Marija Baltusova je odprla vrata in se približala mizi. V rokah je držala široko raztegnjeno dolgo vrečo, ki se je vlekla po tleh. Čakala je, da pride pekarica, saj je zvonček pri vratih še brnel. Pekarica je počasi prihajala z vrta. Bila je nenavadno lepo počesana in po čelu, sencih in ušesih so ji bingljali rumenkasti kodri. En ogel predpasnika ji je bil zavihan in zataknen pod pas. Ko je zagledala sosedo, je na lahko skomignila z rameni in se obenem nasmehnila kakor vsakemu drugemu kupcu.

»Danes imate pa kar vrečo, gospa Baltusova? Greste menda daleč?«

»Seveda!«

»Kruh se je zopet podražil. Kajne, to nič ne de?«

»Mar sinu ni treba jesti? Dajte mi dobro pečeno! Takega je imel najrajši.«

Gospa s sinjimi očmi je s kovinaste police vzela

stanju. Pijanost mu je samo sredstvo za izvršitev tega dejanja. Za kakovost storjenega dejanja je vseeno n. pr. ali izderem žebelj s prosto roko ali s kleščami: žebelj sem izdrl. Različna so le sredstva — in človek se navadno odloči za sredstvo, ki ga smatra za boljše (v tem primeru klešče).

Kdaj pa je dejanje, storjeno v pijanosti, potemtakem nekaznivo? Samo v tem slučaju, če človek stori v popolni pijanosti neko dejanje, katerega ni bil že kot trezen premislil in sklenil in se ni v ta namen napil, da bi ga lažje oziroma sigurneje učinil, napil. Treba je torej, da si ne izbere pijanosti kot sredstvo za svoje dejanje. — Tudi, če bi bil on dejanje že poprej (t. j. kot trezen) premislil in sklenil, pa se ne bi v ta namen napil, ne bi odgovarjal za v pijanosti v resnici storjeno že poprej sklenjeno dejanje. Drugače pa bi bilo, če bi on vedel ali bi se mu zdelo verjetno, da bo učinil sklenjeno dejanje, če se napije — pa si kljub temu upijani in v pijanosti res stori to dejanje. V svrhu lažjega razumevanja naj navedem tri primere.

Janez že dolgo mrzi Miha; vedno snuje in kuje načrte, kako bi ga nekoč pošteno namlatil — ali si vendar ne upa. Tudi ga odvrta od tega resni premisleki: sodnija, starši, znanci itd. A kadar se napije, tedaj mu cel svet ni maril in če bi mu tedaj Miha prišel v pest, bi ga zmlel ko oreh, tako se mu zdi. Nekoč zve, da odide Miha v oddaljenejši kraj in da se bo šele pozno v noč vračal po tej in tej cesti. Kot nalašč, si misli! Gre torej v gostilno in se pošteno napije, nato pa gre Mihi nasproti.

Opustite svinčni minij, ki je strupen, ki je drag. Uporabljajte brez obotavljanja edino

ANTOXYD

popolnoma jugoslovanskega izvora ki je neškodljiv, ne seseda, zdrži proti vsem kislina m krije štirikrat več — stane dvakrat manj kakor minij in je najboljša — najtrajnejša — najuspešnejša najcenejša — — — zaščitna barva proti rji

RUDARSKA ZDRUŽBA TROJANA

Dunajska cesta št. 1/IV — LJUBLJANA

Pretep, nož — težka poškodba je tu! — Janez se nikakor ne bo mogel izgovarjati s pijanostjo — on odgovarja za to dejanje, kot če bi ga storil trezen.

Drugi primer: Matija je nekoč težko razžalil Petra. In Peter mnogo razmišlja in tuhta, kako bi se znosil nad Matijem. Dela najrazličnejše načrte in sklepe. Peter je pameten fant in si misli: bolje je, da z lepa opravi m z njim, da svoje časti še bolj ne omadežujem. Nekoč pride v gostilno, kjer že sedi za mizo Matija. Neprijetno mu je pri srcu in ve, če se zdaj napije, se ne bo mogel vzdržati — toda on kljub temu sede za mizo in pije. In ko mu stopi vino v glavo, se ne pomišlja več — dejanje je storjeno! Peter odgovarja za svoje dejanje, kot

Ženske obleke in rute

v največji izbiri, samo dobre kakovosti Cene nizke R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

več hlebcev po tri franke, jih po navadi razrezala na dva ali tri kose in jih zdevala v vrečo, ki jo je Marija potem pri vrhu zvila v debelo vrv, se pripognila in jo zadela na levo ramo. Ko se je zravnala, je bila prav tista, ki so jo po dvakrat ali trikrat v tednu videli hoditi po vaseh in po poljanah: mati s kruhom.

»Lahko noč in hvala, gospa pekarica!«

»Veliko sreče, gospa Baltusova!«

Neutolažljiva mati je odšla mimo hiš po trgu navzdol. Na sebi je imela črno obleko — že drugo, sedaj popotniško — ki je bila jako ponošena. Velika pletena ruta na glavi ji je zadaj segala čez rame, spredaj pa v ravnih črtah do lice, tako da je bila podobna redovnici. Na koncu trga je krenila v ulico, ki drži do pota iz Lauterbacha v Krentzswald, a ni šla po njej do konca. Na zadnji tretjini ulice je med dvema hišama steza, ki se med poljem vzpenja proti severu in hodijo vaščani in njih črede po njej na planoto ob saarski meji. Stopala je umerjeno, gledala nekoliko predse, a se ni ozirala, ker je bila zatopljena le v eno misel. Na sivih laseh ji je veter majal krajce velike rute kakor valovito okrasje. Utrudilo se je na tej dolgi, strmi stezi, a se ni ustavila. Vendar se je dvakrat predramila iz zamišljenosti in kakor srne v gozdu dvignila glavo in globoko zasopla in rekla: »Pomlad se bliža!«

Zasopla se je, ko je dospela na goličavo sredi velikih gozdov, ki niso več francoski in gledajo proti Franciji. Nekaj časa jo hodila ob meji proti desni in iskala neko drevo sredi vsakovrstnih malih in velikih dreves. Spominjala se je, da je Nikolaj, preden je odšel k vojakom, po tej poti šel na božjo pot na grob svete Orane, ki je v Saari, in da je ob povratku pripovedoval o neki velikanski smreki, ki jo je strela razklala in da se je v njeni sencil pokrepčal. Ta spomin bi sina lahko privedel nazaj. Našla je to smrekovo deblo,

če bi bil trezen zakaj on bi se bil lahko ognil, a se ni hotel.

Tretji primer: V gostilni sedita dva pijanca; nekaj časa se še kar lepo razgovarjata, nenadoma pa se pričneta prepirati, prvi zgrabi za steklenico ter lopi drugega po glavi in ga ubije. Je-li ta kriv svojega dejanja? To je odgovoriti tako: če je bil že tako pijan, da se ni več zavedal svojega dejanja, za to svoje dejanje nikakor ne odgovarja. Drugače je seveda, če je bil samo še nekoliko vinjen in se je mogel zavedati svojih dejanj.

Odgovoren je pa tudi tisti, ki v popolni pijanosti stori neko kaznivo dejanje. ne sicer, da bi se bil v ta namen napil, pač pa je bil v dvomu, da se bo li mogel v tem stanju vzdržati kaznivega dejanja. Če bi n. pr. v slučaju Matije in Petra Peter sklenil: ne bom se ga lotil, tudi če se napijem, ne — vendar pa bi dvomil, da se bo tudi v resnici mogel vzdržati pa bi se potem v resnici polotil Matije, bi Peter odgovarjal za svoje dejanje, čeprav ne za namerno, pač pa iz malomarnosti storjeno dejanje.

Koliko zleži — kar se sicer nikdar ne bi učinilo v treznem stanju — je storjenega v pijanosti! In ker so ta zla dejanja storjena v pijanosti (ki izključuje krivdo),

jim tudi zakon ne more do živenga. Zato pa si pomaga zakon na drug način in sicer določa, da če se kdo nalašč ali iz malomarnosti tako napije, da se ne zaveda svojih dejanj in v tem stanju učini kako kaznivo dejanje, ki se uradoma zasleduje, se kaznuje že ta pijanost sama in sicer zelo strogo. Ker torej zakon ne more zažugati kazni za dejanje, storjeno v popolni pijanosti, pa določa kazen za pijanost samo.

Kakor pri telesnem zdravju nimamo samo dveh možnosti: zdravja in bolezni, temveč je med tema še polno vmesnih stopenj, istotako je tudi pri duševnem. So namreč mnogi, o katerih ne moremo reči, da so neumni, pa kljub temu niso čisto pri »pravi«, kot pravimo. Dalje se tudi čisto pametni dostikrat nahaja v stanju, v katerem ne more jasno pojmiti narave in pomena svojih dejanj — a jih kljub temu ne moremo smatrati za nevrtačunljive. V takem slučaju je n. pr. žena ob porodu. Za vse take slučaje dovoljuje zakon sodniku, da sme kazni po svobodni oceni omiliti, če se mu zdi to umestno — a to le, če je duševna močnja zares težke narave. Za človeka, ki je v takem stanju, pravimo, da je manj vrtačunljiv.

Uradoma, t. j. da ga oblast sama zasleduje.

Papešvo in mednarodni mir.

Mirovna vloga papeštva v zgodovini je očitna v vseh stoletjih. Tu podajamo par najnovejših dokazov.

Papeža Leona XIII. sta dve veliki dr-

žavi, Nemčija in Španija, 1885. leta naprosili za posredovanje v sporu radi Karolinškega otočja. Sv. oče je razsodil v zadovoljnost obeh strank in s toliko modrostjo, da mu je pridobilo v političnem svetu velik prestiž.

Car Nikolaj II. je 1898 v Haag povabil države, da se pogovore o razorožitvi in načinu, kako mirnim potom poravnati nastale spore. Pri tem je zunanji ruski minister naprosil za sodelovanje tudi papež. In Leon je po svojem državnem tajniku kardinalu Rampollu z znamenitimi besedami pokazal, v čem je iskati jedro razprtij med narodi: »Ravnovesje med velikimi silami in koristolovje so postale vodilo držav mesto pravičnosti in pravice.«

Nekaj let pozneje je papež Pij X. srečno poravnal spor med Brazilijo in Bolivijo. Dne 24. maja 1914, natančno dva meseca pred krizo, ki je bila uvod v svetovno vojno, je Pij X. ob priliki poveljitelja zmago-slavje Kristusovega Križa. Oborožene spore bo mogoče preprečiti in narodom zagotoviti blažodat trajnega miru le tedaj — tako je izjavil papež — ako se v duše vcepijo načela pravičnosti in ljubezni. »Potrebno je, da vsi smatrajo Odrašenikov Križ kot znamenje miru.« — Znano je,

2. vrsta UMETNO
moš ovo esenco „MOSIA“

Se lahko vsakdo v majhni steklini pripravi izvorsko
moš ovo in pripraviti ga lahko v majhni steklini
moš ovo 150 gramov Din 30.-, 300 gramov Din 50.-
Dobro so samo v drogeriji A. Konec, na
1. v. v. in drogeriji Wolfgram, unšt., Konz. Mari-
bur, na postaji ul. št. 35.

izvirne rancoske pastilje
VALDA
proti prsnem prehladu, nahodu, gri. bola,
vnetju krhlja, akutni in kronični ka-
tajem, hripi, influenci, naduhi.
Prostom se v karas in drogerije

ki je bilo kakih dvesto čevljev od tal preklano in je v tej višini imelo nenavadno krono iz vej: igle posameznih vej so se spajale. Ostanki kozarcev in konzervnih škaldij so govorili, da je že marsikdo jedel v tej senci. Marija je odvila vrečo, vzela večji kos kruha in ga nasadila na ostro tresko, pravcati leseni nož, ki je štel iz skorje v višini, ki jo je dosegla z rokami. V rumenkasti kruh je zapicila papir z napisom: »Nikolaj Baltus, če boš hodil tod, le brez skrbni po'ej ta kruh in nikar se ne boj priti domov! Jaz sem bila tukaj, tvoja mati Marija!« Ko se je ozrla okoli sebe, je urno zdela vrečo na rano in odšla naprej po gozdarju.

Čez nekoliko časa je zopet vzela iz vreče kos kruha in ga položila na vrh križa, ki stoji ne daleč proč od pola v Sarrouis. Ko so se kmotje po kosih vračali na delo, so se srečevali in pozdravljali z dober dan, se Marija ni zmenila za to in se še ozrla ni vanje; samo priklonila se je nekoliko, kakor taki, ki izvršujejo važno nalogo. Stari znanci in znanke iz Križa in iz zaselj so vedeli, da mati boleha za boleznijo. Šla je naprej in ko je tako potovala in begala celo po sosednem gozdovju, je prišla zopet na lorenška tla, prestopila pot in obstajala v smrekovem gozdu na drugi strani blizu neke kmetije. Preveč je bila utrujena in ni mogla naprej. Vsedla se je pod neko drevo, se s hrbtom naslonila na hrupavo deblo in zaspala.

Dan se je nagibal proti večeru, ko se je sunkoma zbudila. Dvanajstotica modrikasto oblečenih mož z vojaško čepico na glavi je sedela in stala okoli nje po gozdu, jo gledala in se šalila:

»Eh, mamica, ste dobro spali? .. Ze se dramil! .. Kaj neki nosi v vreči? .. Poglej, kaj je notri! .. Je ni volja? .. Je li jezna? .. Le pusti jo, saj ne mara! ..

Narednik bo z njo govoril... Narednik Slivar, naprej! .. Govori z gozdno ženok!

Zdravila se je in nekoliko sramežljivo vs'ala. Ko je stala pokonci, se jita je zdela velika in dobre volje. Vojski so bili iz 146. pešpolka in so prišli iz St. Avdila. Med drevjem je bilo še nekaj drugih vojakov oddaljenih in od soedne Paleževine so se začeli mladi glasovi: »Sidiš sem; vino je tukaj!« Narednik Slivar je stopil naprej in smeje se vojaški pozdravit. Obravak mu ni bil hudoben in vse rumenkaste brčice, ah, moj Bog, kakor pri Nikoletu! ..

Slivar, je rekel eden izmed vojakov, ki je ležal na tleh in grizel travo, vsluftim, kaj je v vreči: tihotapski tobak, kaarski tobak!

Presim, gospa, oprostite! Tovariši bi radi vedeli, kaj nosite v vreči? ..

Ne da bi odgovorila se je sklonila in vrečo postavila pokonci.

Lepa reč! Nič se ne boj, saj ne bomo naznanili! Poznamo tihotapstvo! Tod vse tihotapil! Poglej v vrečo, Slivar!

Šest vojakov je pristopilo, med njimi narednik. Marija Baltusova se je sprva bala, potegnila je vrečo k sebi in jo vzravnila ob križu; nato jo je odvihala in pokazal rjavo skorjo kruha gospe pekarice in napol smeje rekla:

»Vidite: samo kruh imam, kruh za mojega sina!« Pristopili so še bliže in sklonili glave, d'abi bolje videli.

»Zares lep kruh! Vaš sin vendar ne bo vsega pojedel! Prodati ga nam! ..«

Odstranila je dve roki, ki sta se stezali. Od zadaj se je priplazil neki vojak prijaznega, zardelega in smehljivega se lica; pripognjen se je približal in se mahoma zravnil ter preko njene glave izmaknil kos kruha:

Prav pridna žebela nabere v enem poletju lomaj za eno kavino žilko medu.

O porokah in podobnem. Dunajska mestno županstvo je izdalo seznam, ki kaže, da pride na Dunaju na vsakih 6 za možitev godnih deklet komaj 5 fantov. V Evropi pa obhajajo tri milijone porok na leto, to se pravi pol milijona več kot pred vojno. Največ se jih poroči v Rusiji in Ukrajini; to pa zato, ker se da tam zakonska zveza najlažje razrušiti ter njo ustvariti. Za Ukrajino sledi Belgija, Ogrska in Bolgarija. Na zadnjem mestu sta Norveška in Švica. — Zanimivo je dalje, da se moški vprežejo v zakonski jarem prej kot nekoč. Zenini v 20. in 21. letu niso danes več nenavaden pojav. Pač pa se dekleta može v starosti med 25. in 30. letom.

Najboljše postvi se dobe v Soči od Kobarida do njenega izvira. Te postvi so nekdanj pošiljali ob petkih Francu gozdu I. na Dunaj.

Med igro. Igralec na odru: »Ah, vse za konja! Kraljestvo za konja!« — Glas na galeriji: »Bi tudi osel bil dober?« — Igralec: »Tudi, kar dol pridit!

kako je nekaj tednov pozneje odgovoril avstrijskemu poslaniku, ki ga je v cesarjem imenu zaprosil, naj blagoslovi avstrijske čete: »Jaz blagoslovljam mir.«

Mirovne vloge Benedikta XV. nam ni treba posebej omenjati. Posebno znamenita je njegova diplomatska nota z dne 1. avgusta 1917, s katero je povabil vojskujoče se narode, naj prenehajo s sovražnostmi. V tej poslanici je podal tudi program, kako v bodoče preprečiti slične nesreče. To je prvi načrt, ki z natančno jasnostjo zamišlja Društvo narodov in nasvetuje sredstva zoper vojno. Wilsonova poslanica ameriškega kongresu, ki vsebuje znamenitih 14 točk, je sledila šele 8. januarja 1918.

Nič drugače kot njegovi predniki, govori in dela tudi Pij XI. Vsem narodom kakor je njegovo zvanje, oznanja dolžnost, da krivice pozabijo, da se med seboj povravnavajo, da se spoštujejo in ljubijo. Tudi odobrava Društvo Narodov za mir,

obenem pa uči: Ako ni nobene človeške ustanove, ki bi mogla Društvu Narodov predpisati zakonik, kako naj postopa obstoja božja naprava, ki more čuvati nad nedotakljivostjo ljudskih pravic, naprava, ki je last vseh narodov in ki preko vseh ljudstev izžarja svojo moč. To je Cerkev Kristusova. Samo ona more izpolniti tolikšno nalogo in to v moči svoje narave in ustave, kakor tudi oprta na dokaze svojega stoletnega dela.«

„Kres“

list slovenskih fantov je izšel ter se je začel razpošiljati. Obsega 32 strani. Stane na leto (12 števil) 25 dinarjev ter se naroča: Uprava »Kresa«, Ljudski dom, Ljubljana.

➤ V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«! ➤

Vreče. Kdor rabi vreče **kupi jih najceneje** pri tvrdki: **Mirko Mikor** Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Na'popolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za šivilje, krojače
in čevljarje ter za
vsak dom.

Preden si nabavite
stroj, ogledite si to
izrednost pri tvrdki

L. Baraga,
Ljubljana
Selenburg. ul. 6
Brezplačen poisk
15 letno jamstvo.

Kilne pasove

prodaja, dokler traja zaloga, po izred. zniž. cenah
tvrdka Mar. Schubert, Ljubljana, Sv. Petra c. 24.

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzojavni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000.—

Vloge nad 480 milijonov dinarjev

Podružnice:

Maribor, Noč Sad, Sombor, Split, Šibenik,
Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj.

Prodaja obveznic 7% dr. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.

Lavišnje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije

Vse bodo enako oblečene. Sovjetska vlada razmišlja načrt, po katerem namerava upeljati komunisten za svoje državljanje v vseh njegovih skrajnostih. Ako bo načrt izpeljan, se ne bo mogla nobena ruska žena več pritožiti, da je njena sosedka bolj oblečena kot ona sama, in tudi ne, da iz sosedove kuhinje prihaja prijetnejši duh, kakor iz njene. Tudi ne bo mogel nihče vzbuditi zavisti pri svojem sosedu z lepšim pohištvom ali z bolj mehko posteljo. Za vse državljanje bo namreč upeljana enotna vrsta oblek, enaka hrana bo predpisana za vse, vsi bodo morali imeti enako število in enako vrstno pohištvo in imeli enako pohištvo in celo bice se bodo morale graditi vse po enem vzorcu.

Brzojavka. Mesar je hotel pri nekem kmetu kupiti svinjo. Ker kmeta ni bilo doma, je svinjo prodala njegova žena, toda pod pogojem, ako bo soj s prodajo zadovoljen. Naslednji dan je mesar prejel sledečo brzojavko: »Strijam se s prodajo svoje žene po dve liri za kilogram žive teže. Posljem jo jutri.«

»Ga že imam, prijatelji, ga že imam!«
Marija je kriknila:

»Primité ga! Ubogemu sinu ga je vzell!«

Toda tat je že tekel pod veje. Z obema rokama je žena pograbila vrečo in jo stiskala na prsi, kakor svojega sina. Umaknila se je nazaj, da se je pripogibal nizko vejevje in se je nanje naslonila. Na njen krik so vojaki vstali in jo obstopili v polkrogu, da je bila med njimi in drevsom tako rekoč ujeta. Tedaj sta Mariji iz velikih, temnih oči kanili dve solzi in še dve... Narednik je odstranil vojake.

»Nazaj, fantje! Glejte, mamica, ni vredno, da jokate za drobtinico kruha, ki ga Vam je vzell!... Uzmoviču ukažem, naj Vam ga vrne... Uzmovič, eh, ne bodi neumen! Vidiš, kako jokal! Vrni ji kruh! Biti moramo poštenjaki! Saj si, kakor tukajšnji prijatelj pri prvi, pri drugi, najlepši stotnji našega bataljona!...«

Uzmovič se ni pokazal. Žena pa je polno vrečo položila na tla, pogledala po vojaki in jim z glasom, v katerem je bila njena duša sama, nežno-ganljivo očitala:

»Le vzemite vse, kar sem imela za sina!... Imam več hlebcev, ker ne vem, po kateri poti se vrne domov, kaj ne?... Pa položim enega sem, drugega tja, po križiščih in po križih. Sin mi je v vojni izginil. A ni mrtev, saj razumete. Sicer bi bili že našli njegovo telo. Pri Béthincourt se je boril...«

Narednik, ki se je v zadnjih vojnih mesecih boril, jo je prekinil. Stal je pred njo in dokler je govoril, je žena gledala na sinje brčice, ki so naredniku Slivarju valovale na ustnicah.

»Béthincourt, to se pravi Verdun. I jaz sem šel tja. Tam jih je padlo, draga gospa!«

Ko so jo videli v solzah in so se spomnili na take matere, ki so jih dobro poznali, so se vsi vojaki zata-

jevali, da ne bi pokazali, kako zelo so ginjeni. Nekateri so ji gledali naravnost v obraz, drugi pa od strani. In sprva so začudeni opazili, da se ji dolgi, blede obraz smehlja ob besedah narednikovih.

»Ne, gospod narednik! Imam novice o njem; novice, ki so samo zame in Vam jih ne smem povedati. Mislim, da ga je mikala velika plača, ki jo imajo delavci po opustošenih krajih... Pišem mu drobna pisma — iz žepa je potegnila kose papirja in jih kazala vojakom — nočem, da bi ubogi sin preveč stradal. Zdi se mi, da ste ga morda srečali? Hodi tukaj ali tamkaj...«

Z rokami, v katerih je še držala papirčke, je zadržala dolgo črto, ki je obsegala vse planote okoli gozda. In ko so mladi vojaki zdaj hitro spoznali, da se ženi meša, se ji je večina zakrohotala, nekateri so jo pa pomilovali. Zada je zinil nekdo: »Nori!« Drugi, ki je stal še niže, ga je zavrnil: »Molči! Če nori v srcu, kdo ji bo zameril!«

»Mir, tovariši!« — je zaklical Slivar. Pustite jo, naj pripoveduje! Saj vendar vidite, da je mati!«

Marija Baltusova se je kar pomladila. Uvele ustnice so ji postale rožnate. Vrnilo se ji je upanje, ki jo je tolikokrat spremljalo in jo bodrilo.

»Lepo vas prosim, vas, ki ste vojaki, kakor je bil moj sin, povejte mi, ali tudi vi poznate koga, ki je bil izginil, pa so ga videli, da se je vrnil domov?«

Da bi ji ustregli, je dvoje, troje mož zamrmrало: »Seveda!« Čula jih je in še poslušala. Z lepimi, milimi očmi je gledala enega za drugim in jih prašala: »Ta besedica ni dosti! Ali se spominjate? Povejte več!«

Debel vojak v drugi vrsti, ki mu je radi vročine čepica s pokončnim ščitom ždela na vrhu glave, se je nečesa spomnil:

KRASNA IZBERA SVILENIH RUT

od najcenejše do najfinejše vrste, **BLAGA ZA DAMSKE PLAŠČE, MOŠKE OBLEKE, srajc, kravat, nogavic itd.** najceneje pri trvdki

Ivan Savnik - Kranj

Brinje in fige

dobite pri
Fran P. Gačnik-u
Ljubljana, Dunajska c. 36

VSAKOVRSSTNO USNJE

priporočam za delavne in boljše vrste čevljev ter tudi že izdelane, posebno močne delavne in boljše vrste čevljev domačega izdelka. I. Jamar, Bled, Martinova ulica št. 23 (blizu cerkve).

Čudežni Balzam!

Na obeh rokah sem imel brezštevilne bradavice. - Hvala Vam in Vaši velikovredni iznajdbi; danes se skoraj ne pozna, da bi bil imel to gnusobo na rokah. Kako naj se Vam zahvalim, da ste me rešili te nadloge itd., piše g. Janez Ostir, Buševa vas 41, p. Cerklje ob Krki. — Resite se tudi Vi z Radio-Balزامom kurjih oces, bradavic, trde kože itd. Lonček 10 Din (predplačilo) ali 18 Din na povzetje, pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška 10a.

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švic. „Dubled“ stroji ter kolesa za ročno obrt in industrijo so le

Pos. Pečelince

Grazner, Adler

Tudi na obroke

švedsko

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezanju brezplačno.

Na V. in S. stranem.

Na enem dnevu

oprano in posušeno tudi takrat, ko imam največjo željo in to po zaslugi pravega terpentinovega
MILA GAZELA

GAZELA MILO

Za velikonoč in birmo

kupite najceneje razno man.fakturno blago za moške, ženske in birmance samo v trgovini pri

Anton SAVNIK-u, Skofija Loka

L. Mikuz

Ljubljana, Mestni trg 15

Na malo **Dežniki** Na veliko

Ustanovljeno 1839 Telefon 2282

Proti alkonolu

je edino sredstvo „AVI-NAL“, iz elek berlinske a lekarnarja Francka, ki pa je zdravju neškodljiv; z njim morete odvaditi pijance, ne da bi sami kaj vedeli za to. Polno zahvaln c ozdravi enih. — Cena Din 2:0. Razpošlja

N. Popović Be grad
Kolarčeva 7

SPECIALNI MILN	Ajdova moka	Din 4—	IZDELKOVI
	Polenta, zdrob	Din 3—	
	Koruzna činkv moka	Din 2-75	
	Razpošiljam vsako množino od 25 kg naprej. PAVEL SEDEJ , umetni mlin. Javornik, Gorenjsko.		

ZA IZDELAVO AJDOVIH IN KORUZNIH

Velika noč se bliža!

Pojdite vsi, ki ste potrebni nove obleke, v Trebnje k Ivanu A. Grosck-u; v njegovi ljudski trgovini boste postreženi z najboljšim blagom za obleke v poljubni izbiri. Novost! Gotove obleke po najnovejšem kroju ali pa po lastnem okusu. Cene bodo tako ugodne, da ho zadovoljnost splošna! Stalno imam na zalogi poleg raznovrstnega blaga še: umetna gnojila, cement, železo, orodje, posodo, steklo za gostilničarje, kisló vodo, strešno in zidno opeko!

Kopači!

Najboljši trdi in mehki **traks** in **kovski premog** Vam nudi **Družba Miha**, Ljubljana
Dunajska c. 46. Telefon 2539

Poročne prstane

v veliki izbiri - priporoča **JOSIP JANKO**, urar v Kamniku na Štani, nasproti farne cerkve.

Velika noč

se bliža in Vi si še niste preskrbeli lepih modernih novih oblek, plaščev itd. Predvsem si oglejte mojo bogato zalogo moškega kamgarna, za obleke volnene pupline, ripse in razno drugo blago, gotove obleke, hlačevino, vse boste kupili dobro in po najnižji ceni. Da si prihranite pri nakupu marsikateri dinar, se oglasite samo pri meni, preden boste kupovali. Za nakup se obilno priporočam in zagotavljam samo točno in solidno postrežbo.

Ludovik Boltin, Dolenji Logatec.

KOLESA

šivalne stroje in gramofone - kupite pri **M. Plevel**, Preska, veliko ceneje kot v Ljubljani.

Bogata izbira otroških vozičkov

vseh vrst, velika zaloga koles in delov, gramofonov, instrumentov po BREZKONKURENČNIH CENAH

Ivan Savnik

KRANJ 14

Pridite! Prepričate se!

Vozički od Din 450— naprej

Leseni od Din 270— naprej

Ne razmišljajte!

Moderna je dandanes s... o svilon o... lita, da bo ista... ba, pišete ša... dunes dopisnice Trgovski... domu STERMECKI v Celju, in za tevarne najnovije vzorce. Eurobarva umetna svila v raznih moterelnih barvah Din 27 meter. Crepp de Chine Din 50, 90, 100, Crepp Georgetown Din 135, Crepp satin 205. Bogata izbira tafta, pralna svila, svila za podlogo itd. Radi razpoložanja po celi Jugoslaviji je vedno ogromna zaloga in velika izbira. Naročila čez 100 Din pošlino prosta. Veliki ilustrirani cenik z več tisoč slikami popolnoma zastonj.

Veletrgovina R. STERMECKI, CELJE št. 19
Dravska banovina

Ali se hočete brez nevarnosti osvoboditi protina,

REVMATIZMA
trganja v križu in iščasa?

Revmatizem je grozovita, zelo razširjena bolezen, ki ne prizanaša! Ne revnemu ne bozatemu, svoje žrtve išče v borni koži pa tudi v palačah. Zelo mnogotere so oblike, ki se v njih pojavlja ta bolezen in prav pogosto niso boli, ki jim dajemo vsa druga imena, nič drugega kot

revmat zem.

Sedaj so bolečine v udih, sklepih, sedaj zoletoteki udje, stisnute roke in noge, irganje, zbadanje po raznih delih telesa da celo slabe oči, so prav pogosto posledice revmatičnih in protinskih boli. Kakor pa je raznolika pojava, ki jo nudi ta

bolezen tako mnogostranska so vsa mozoča in nemogoča sredstva, zdravila, mešanice in mazila, ki se pripravljajo trpečemu človeku. Največji del med njimi ne more prav nič pomagati, kvečjemu prinese polajšanje za kratko dobo. Kar vam tu pripravljamo, je nekodljivo zdravljenje s pitjem studenčnice, ki je pomagalo že mnogim moim kom.

Naše zdravljenje je izborno in učinkuje naglo tudi pri zastaranih, kroničnih boleznih. Da si pridobimo prijateljev smo se odločili, da bomo vsakomur, ki nam piše, poslali

popolnoma zastonj

našo zanimivo, zelo poučno brošuro. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče na nagel način temeljito osvoboditi svojih boleznih brez vsake nevarnosti, naj piše še danes!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse 5, Abteilung 17.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovno oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Krojaški valenec

od 14 do 16 let z dobrimi spričevali se sprejme. Ivan Stritar, Male Lašče, p. Vel. Lašče.

Kravar

se išče za večjo kmetijo, 3 do 45 let star, priden, tizen in se dobro razume pri živini. Oglasiti se je pri FR. HREN, Verd — Vrhnika.

Kovaški pomočnik in vajenec

se sprejme takoj. Janez Gabrič, kovač, Naklo pri Kranju.

čevljarškega vajenca

sprejme Karel Cerar, LUKOVICA pri Domžalah.

Mizarški pomočnik in vajenec

se sprejmeta. Egidij Sitar, splošno mizarstvo, Trata 8, p. Št. Vid, nad Ljubljano.

Hlapec

krepak, zdrav, in pošten za delo s par konji, in krepak, zdrav in pošten, približno 16 letni hlapec za krmljenje govede se prejmeta. takoj. — Ponudbe na JOS. BRUŠ, posestnik in trgovec v Dolnjem Logatcu.

10.000 vrtnic

nizkih v najlepših barvah novejših sort, nudi vrtnarstvo Ivan Jemec, Maribor. Zahtevajte cenik.

Mišo

enodružinsko, novo z opčko krito, v kuhinji vodovod, velik zeleđnjadni vrt, 10 minut od Kranja, prodam. Cena po dogovoru. Ant. Pečar, Primskovo 84, Kranj.

Puhasto perje

kg po 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po Din 130— in čist beli puh kg Din 300—, L. Brozovič, kemična čistilna perja, Zagreb, Illica 82.

Dva vajenca

za mizarstvo, Sodražica.

Sodarskega vajenca

sprejme pod ugodnimi pogoji Jožef Ogorevc, sodar v Breznici pri Brežicah.

Seme

pravega kašeljškega zelja prodaja Ig. Mercina v Sp. Kašlju p. D. M. v Polju, 20 gr za Din 8.

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek Din 250—, Prijaviti se TEHNA, Ljubljana, Mestni trg št. 25/l. — (Znamko za odgovor.)

Dva travnika velika

sta naprodaj v bližini Preddvora. Naslov v upravi pod št. 3475.

Salonit

ZA POKRIVANJE STREH
ZA OBLAGANJE STEN
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE

Poravnajte naročnino!

